

AJÁNLÁSOK

AZ EU–MOLDOVAI KÖZTÁRSASÁG TÁRSULÁSI TANÁCS 1/2017. sz. AJÁNLÁSA

(2017. augusztus 4.)

az EU–Moldovai Köztársaság társulási menetrendről [2017/1489]

AZ EU–MOLDOVAI KÖZTÁRSASÁG TÁRSULÁSI TANÁCS,

tekintettel az egyrészt az Európai Unió, az Európai Atomenergia-közösség és tagállamaik, másrészt a Moldovai Köztársaság közötti társulási megállapodásra,

mivel:

- (1) Az egyrészt az Európai Unió, az Európai Atomenergia-közösség és tagállamaik, másrészt a Moldovai Köztársaság közötti társulási megállapodást ⁽¹⁾ (a továbbiakban: a megállapodás) 2014. június 27-én írták alá és az 2016. július 1-jén hatályba lépett.
- (2) A megállapodás 436. cikkének (1) bekezdése szerint a megállapodás célkitűzéseinek megvalósítása érdekében a Társulási Tanács hatáskörrel rendelkezik arra, hogy a megállapodás hatálya alá tartozó ügyekben határozatokat hozzon.
- (3) A megállapodás 453. cikke (1) bekezdésének értelmében a Felek minden általános vagy különös intézkedést meghoznak, amelyek a megállapodás szerinti kötelezettségeik teljesítéséhez szükségesek, és biztosítják a megállapodásban foglalt célkitűzések megvalósítását.
- (4) Az európai szomszédságpolitika felülvizsgálata a partnerekkel való szerepvállalás új szakaszát helyezte kilátásba, amely mindkét fél részéről fokozott felelősségvállalást feltételez.
- (5) Az Unió és a Moldovai Köztársaság a közöttük fennálló partnerség megszilárdítása mellett döntöttek a 2017–2019-es időszakra vonatkozó prioritások elfogadásával, amelyek a Moldovai Köztársaság rezilienciájának és stabilitásának előmozdítására és megerősítésére irányulnak, miközben szorosabb politikai társulásra és mélyebb gazdasági integrációra törekednek.
- (6) A megállapodás részes Felei megállapodtak az EU–Moldovai Köztársaság társulási menetrend szövegéről; a társulási menetrend támogatja a megállapodás végrehajtását, és az együttesen azonosított közös érdekű területeken való együttműködésre összpontosít,

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ AJÁNLÁST:

1. cikk

A Társulási Tanács ajánlja, hogy a Felek hajtsák végre a mellékletben foglalt EU–Moldovai Köztársaság társulási menetrendet.

⁽¹⁾ HL L 260., 2014.8.30., 4. o.

2. cikk

A mellékletben foglalt EU–Moldovai Köztársaság társulási menetrend a 2014. június 26-án elfogadott EU–Moldovai Köztársaság társulási menetrend helyébe lép.

3. cikk

Ez az ajánlás az elfogadása napján lép hatályba.

Kelt Chişinăuban, 2017. augusztus 4-én.

a Társulási Tanács részéről
az elnök
Pavel FILIP

MELLÉKLET

TÁRSULÁSI MENETREND AZ EURÓPAI UNIÓ ÉS A MOLDOVAI KÖZTÁRSASÁG KÖZÖTT

Tartalom

Társulási menetrend az Európai Unió és a Moldovai Köztársaság között	7
1. A társulási menetrend végrehajtásával kapcsolatos elvek, eszközök és források	7
2. A társulási menetrend prioritásai	8
2.1. Kulcsfontosságú prioritások	8
2.2. Politikai párbeszéd, jó kormányzás és az intézmények megerősítése	10
i. A demokráciát és a jogállamiságot garantáló intézmények stabilitásának, függetlenségének és hatékonyságának erősítése a Moldovai Köztársaságban	10
ii. Az igazságügyi ágazat további reformja, különösen az igazságszolgáltatás függetlenségének, pártatlanságának, professzionalizmusának és hatékonyságának biztosítása	13
iii. Az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának biztosítása	14
Emberi jogok és alapvető szabadságok	14
A véleménynyilvánítás szabadsága	15
Együttműködés a civil társadalommal	15
Rossz bánásmód és kínzás	16
A gyermekek jogai	16
Kapcsolati erőszak	16
Egyenlő bánásmód	16
Szakszervezeti jogok és alapvető munkaügyi normák	16
2.3. Kül- és biztonságpolitika	17
Terrorizmus, a tömegpusztító fegyverek (WMD) elterjedésének megakadályozása és a fegyverek illegális exportja	17
A Dnyeszteren túli területtel kapcsolatos konfliktus	18
A Nemzetközi Büntetőbíróság	18
2.4. Együttműködés a jogérvényesülés, a szabadság és a biztonság területén	18
A személyes adatok védelme	19
A szervezett bűnözés elleni küzdelem	19
Rendőrségi reform	19
Rendőrségi együttműködés és adatbázisok	20
A tiltott kábítószer elleni küzdelem	21
Emberkereskedelem	21
A gyermekek szexuális bántalmazása és szexuális kizsákmányolása elleni küzdelem	21
A számítástechnikai bűnözés elleni küzdelem	21
A korrupció és az összeférhetetlenség megelőzése és az ellenük folytatott küzdelem	22
A pénzmosás, a terrorizmus finanszírozása és a pénzügyi bűncselekmények elleni küzdelem	23
Együttműködés a migráció, a menekültügy és a határigazgatás területén	24
Jogi együttműködés	25

2.5. Kereskedelem és kereskedelemmel kapcsolatos ügyek (mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térség) ...	26
Árukereskedelem	26
Műszaki előírások, szabványosítás és kapcsolódó infrastruktúra	26
Állat- és növény-egészségügyi intézkedések	27
Vámkönnyítések és a kereskedelmi eljárások egyszerűsítése	28
Származási szabályok	28
Letelepedés, szolgáltatás-kereskedelem és elektronikus kereskedelem	29
Folyó fizetések és tőkemozgások	29
Közbeszerzés	29
Szellemtulajdon-jogok	30
Verseny	30
Átláthatóság	31
Kereskedelem és fenntartható fejlődés	31
2.6. Gazdasági fejlődés és piaci lehetőségek	31
Társasági jog, számvitel és pénzügyi ellenőrzés, vállalatirányítás	32
Foglalkoztatás, szociálpolitika és esélyegyenlőség	32
Fogyasztóvédelem	33
Statisztika	34
Adózás	34
Pénzügyi szolgáltatások	35
Ipar- és vállalkozáspolitikai	36
Bányászat és nyersanyagok	36
Turizmus	37
Mezőgazdaság és vidékfejlesztés	37
Információs társadalom/Digitális gazdaság és társadalom	37
Közegészségügy	38
Várostervezés és építés	38
Regionális fejlesztés	38
Halászati és tengerpolitika	39
2.7. Összeköttetés, energiahatékonyság, éghajlat-politika, környezetvédelem és polgári védelem	39
Energiaügy	39
Közlekedés	41
Környezetvédelem	41
Éghajlat-politika	42
Polgári védelem	42
2.8. Mobilitás és az emberek közötti kapcsolatok	43
Oktatás, képzés és ifjúság	43
Kutatás és innováció	44
Kultúra, audiovizuális politika és média	45
Az uniós ügynökségekben és programokban való részvétel	45
2.9. A nyilvánosság tájékoztatása és láthatóság	46

Társulási menetrend az Európai Unió és a Moldovai Köztársaság között

Az Európai Unió és tagállamai és a Moldovai Köztársaság (a továbbiakban: a Felek) 2014. június 27-én ambiciózus és innovatív társulási megállapodást írtak alá, mely mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térséget is magában foglal. A megállapodás kötelező, szabályokra épülő rendelkezéseket tartalmaz, és olyan megerősített együttműködésről rendelkezik, amely túllépi a hagyományos megállapodásokat és lefedi az érdeklődésre számot tartó valamennyi területet. A megállapodást ideiglenesen 2014. szeptember 1-jétől alkalmazták a megerősítési folyamat lezárásáig, ami lehetővé tette a társulási megállapodás teljes körű alkalmazását 2016. július 1-jétől.

A társulási megállapodás végrehajtásának előkészítése és előmozdítása céljából a Felek 2014. június 26-án Brüsszelben társulási menetrendről állapodtak meg, és jegyzéket készítettek a közös munka prioritásairól a 2014–2016-os időszakra vonatkozóan.

Ez a dokumentum – többek között az Európai Unió Tanácsának a Moldovai Köztársaságról szóló, 2016. február 15-én elfogadott következtetéseit alapul véve – naprakésszé teszi a 2014–2016-os időszakra vonatkozó társulási menetrendet, átalakítja annak hangsúlyait és meghatározza a közös munka új prioritásait a 2017–2019-es időszakra vonatkozóan. Különbséget tesz a rövid távú prioritások (melyek tekintetében 2017 végéig kell jelentős előrehaladást elérni) és a középtávú prioritások között (melyek tekintetében a következő két évben kell jelentős előrehaladást elérni).

Az a tény, hogy a társulási menetrend kisszámú prioritásra összpontosít, nem érinti az egyéb vonatkozó megállapodások és partnerségek, illetve a keleti partnerség multilaterális irányvonala alapján jelenleg folyó párbeszéd terjedelmét, vagy az arra szóló felhatalmazást.

Továbbá, 2014 áprilisában életbe lépett a Moldovai Köztársaság biometrikus útlevéllel rendelkező állampolgárai számára a vízummentes utazás a schengeni országokba. Folyamatosan teljesíteni kell a vízumliberalizációs cselekvési tervben foglalt kritériumokat a vízummentességi rendszer fenntarthatóságának biztosítása érdekében, ezáltal hozzájárulva a mobilitáshoz és az emberek közötti kapcsolatokhoz az EU és a Moldovai Köztársaság között, mely kritériumok a Moldovai Köztársaság Európai Unióval való, a társulási megállapodásban meghatározott politikai társulásának és gazdasági integrációjának alapvető elemei közé tartoznak.

1. A társulási menetrend végrehajtásával kapcsolatos elvek, eszközök és források

A társulási menetrend végrehajtását a következő közös elvek vezérlik:

- A társulási menetrend részeként hozott intézkedéseket a politikai társulás és a gazdasági integráció átfogó célkitűzéseinek szellemében kell végrehajtani.
- A társulási menetrend prioritásai az EU és a Moldovai Köztársaság arra vonatkozó felelősségét tükrözik, hogy – mivel a társulási megállapodás most már teljeskörűen hatályba lépett – maradéktalanul végre fogják hajtani annak rendelkezéseit.
- Mindkét Felet be kell vonni a társulási menetrend végrehajtásába, a felelősségvállalás, az átláthatóság, az elszámoltathatóság és az inkluzivitás elveinek maradéktalan tiszteletben tartása mellett.
- A társulási menetrend keretében elért eredmények jelentős mértékben hozzájárulnak majd a Brüsszelben tartandó keleti partnerségi csúcstalálkozón jóváhagyandó 2020. évi prioritások teljesítéséhez.
- A társulási menetrend célja kézzelfogható, meghatározott és fenntartható eredmények elérése a gyakorlati intézkedések fokozatos végrehajtása, valamint a civil társadalom és más érdekelt bevonása révén. Mindkét Fél biztosítja különösen azt, hogy a társulási menetrend keretében kidolgozott jogszabályok és stratégiai dokumentumok inkluzív és tényeken alapuló folyamat keretében készüljenek.
- A Felek elismerik annak fontosságát, hogy megfelelő és elegendő politikai, technikai és pénzügyi eszközzel támogassák az egyeztetett prioritásokat.
- A társulási menetrend végrehajtása monitoring, éves jelentéstétel és értékelés tárgya. Az elért eredményeket felülvizsgálják, többek között a társulási megállapodásban meghatározott kétoldalú struktúrák keretében megrendezett üléseken is. A civil társadalmat is ösztönzik, hogy monitoring tevékenységeit a társulási menetrendre összpontosítsa.
- Az Európai Unió támogatja a Moldovai Köztársaságot a társulási menetrendben meghatározott célkitűzések és prioritások végrehajtásában. Ennek érdekében felajánl minden rendelkezésre álló uniós támogatási forrást; szakértelmet és tanácsadást biztosít; elősegíti a bevált gyakorlatok, a know-how és az információk megosztását; valamint támogatja a kapacitásépítést és az intézmények erősítését. Az Európai Unió továbbá szorgalmazza, hogy a Moldovai Köztársaság más partnerektől is támogatásban részesüljön, és törekedni fog e támogatások összehangolására. Felhasználja majd a megfelelő pénzügyi eszközeit a társulási menetrend végrehajtásának elősegítésére. Ugyanakkor a társulási menetrend nem pénzügyi programozási dokumentum, és nem helyettesíti a Felek által végzett pénzügyi programozást.

Az Unió a Moldovai Köztársaságnak történő segítségnyújtás átfogó prioritásainak keretében nyújt támogatást, amint azokat az Európai Szomszédsági Támogatási Eszköz (ENI), az egységes támogatási keret, valamint az ENI keretében készített, a Moldovai Köztársaságra vonatkozó, több országgal kapcsolatos programozás felvázolja; az EU ugyanakkor arra törekszik, hogy a társulási menetrend prioritásait is figyelembe vegyék. Az EU más uniós eszközökből is nyújthat támogatást. Minden pénzügyi támogatás nyújtására az uniós külső támogatásra vonatkozó végrehajtási szabályokkal és eljárásokkal teljes összhangban kerül majd sor. Az említett eljárásoknak megfelelően a Moldovai Köztársaságnak nyújtott minden uniós támogatás továbbra is szigorú feltételrendszerhez kötött; a feltételek teljesítését folyamatosan nyomon követik és rendszeresen értékelik. A kockázatok csökkentése érdekében létre kell hozni a szükséges korai előrejelző rendszereket.

Ez a társulási menetrend az elfogadásának időpontjától 2019 végéig alkalmazandó. A társulási menetrend az EU–Moldovai Köztársaság Társulási Tanács jóváhagyásával bármikor módosítható vagy aktualizálható.

2. A társulási menetrend prioritásai

2.1. Kulcsfontosságú prioritások

A társulási menetrendben foglalt prioritások között a következő reformintézkedéseket kell kiemelten kezelni:

Az intézmények megerősítése és a jó kormányzás területén:

1. Az igazságszolgáltatás függetlensége

Az igazságszolgáltatással és a bűnüldöző hatóságokkal kapcsolatos hatályos jogszabályok végrehajtása a politikai és egyéb jogosulatlan beavatkozástól függetlenül eljárni hivatott igazságszolgáltatás – ideértve az ügyészséget is – függetlenségének, pártatlanságának, feddhetetlenségének, professzionalizmusának és hatékonyságának biztosítása, továbbá a korrupcióval szembeni zéró tolerancia biztosítása és minden fajta korrump magatartás megelőzése érdekében. A hivatali mentelmi joggal kapcsolatos szabályok európai normáknak és bevált gyakorlatoknak megfelelő végrehajtása. A bírák és ügyészek átlátható, érdemeken alapuló, független hatóság általi felvétele.

2. A korrupció, a csalás és az összeférhetlenség megelőzése és az ellenük folytatott küzdelem

A feddhetetlenségről szóló törvény végrehajtása. Azon törvény végrehajtása, amely arra kötelez minden érintett tisztviselőt, hogy nyújtson be nyilatkozatot saját és meghatározott közeli hozzátartozóinak vagyónáról, valamint a saját érdekeltségeivel és meghatározott közeli hozzátartozóinak érdekeltségeivel kapcsolatos esetleges összeférhetlenségekről, továbbá a végrehajtási eljárás hatékony alkalmazásának biztosítása. A korrupciós és pénzmosási bűncselekményekre vonatkozó arányos és visszatartó erejű szankciókról rendelkező törvények elfogadása. Az új feddhetlenségi és korrupció elleni stratégia végrehajtása a korrupció uniós értékeknek és szabályoknak megfelelő, hatékony megelőzése és csökkentése érdekében. A korrupció elleni küzdelemért felelős szervezetek kapacitásainak megerősítése és a közöttük fennálló koordináció és együttműködés javítása. Működőképes jogi keret létrehozása a visszaélést bejelentő személyek védelme érdekében.

3. Vagyonvisszaszerzés és a banki csalások kivizsgálása

Hatékony nemzeti vagyon-visszaszerzési szolgálat létrehozása. A Kroll-vizsgálat jelenleg folyamatban lévő második szakaszában elért legfontosabb eredmények megosztása az EU-val a Kroll-lal egyeztetett feltételeknek megfelelően, a további nyomozás és vagyonvisszaszerzés veszélyeztetése nélkül. A Moldovai Köztársaság bankrendszerét érintő 2012–2014-es csalási ügyek alapos és pártatlan kivizsgálása, többek között annak érdekében, hogy az eltulajdonított pénzeszközöket visszaszerezzék és a felelősöket bíróság elé állítsák.

4. Közigazgatási reform, az államháztartási gazdálkodást is ideértve

Az OECD-vel/SIGMA-val és a donorközösséggel konzultálva 2016-ban kidolgozott közigazgatási reformstratégia és az ahhoz kapcsolódó stratégiák végrehajtása. A kormányzati intézmények, közigazgatási hatóságok és állami tulajdonban lévő vállalatok átszervezése az elszámoltathatóság, az eredményesség és a hatékonyság növelése érdekében. A szakpolitikák kidolgozási és koordinációs rendszerének felülvizsgálata az inkluzivitás, a koherencia, a hatékonyság, a kiszámíthatóság és a döntéshozatali folyamat átláthatóságának javítása érdekében. A közszolgáltatások minőségének és hozzáférhetőségének javítása. Professzionális közszolgálati és modern emberierőforrás-gazdálkodási rendszer biztosítása. Területi reform elindítása, mely lehetővé teszi a helyi szinten a polgárok számára rendelkezésre bocsátott erőforrások maximalizálását. A civil társadalom szerepvállalásának fokozása a közigazgatási reformmal és a közszolgáltatások nyújtásával kapcsolatos nagyobb elszámoltathatóság, átláthatóság és reagálóképesség érdekében.

A Moldovai Köztársaság 2013–2020-as államháztartási gazdálkodási stratégiájának aktualizálása. A költségvetés parlamenti általi vizsgálatára és felügyeletére irányuló reform folytatása. Az államháztartási politika és gazdálkodás átláthatóságának, felügyeletének és elszámoltathatóságának erősítése. A kormányzás javítása prudens költségvetés és költségvetési fejelem, megerősített elszámoltathatósági folyamatok és eredményorientáltabb gazdálkodás révén.

5. Alapvető szabadságok

A tömegtájékoztató szabadságának és sokszínűségének fenntartása, többek között az Európa Tanács, az Európai Unió és az EBESZ ajánlásainak megfelelő új audiovizuális törvény elfogadásával, összhangba hozva ezáltal a Moldovai Köztársaság jogszabályait az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelvvvel, továbbá a médiatulajdon koncentrációjának és a reklámpiac monopolizációjának sürgős kezelése, valamint az állami műsorszolgáltató reformja. Az audiovizuális koordinációs tanács hatásköreinek és feladatainak pontosabb meghatározása, függetlenségének megerősítése céljából.

Az új nemzeti emberi jogi cselekvési terv elfogadása és végrehajtása a legkiszolgáltatottabb csoportokra összpontosítva, valamint a tervezési és költségvetési eljárások összehangolása, hogy megfelelő forrásokat juttassanak a cselekvési terv hatékony végrehajtása számára. Az Emberi Jogok Európai Bírósága által hozott ítéletek tényleges végrehajtásának biztosítása, továbbá a végrehajtás parlamenti felügyeletére irányuló hatékony mechanizmus létrehozása.

Kiemelt figyelmet kell fordítani az egyenlőséggel és a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kérdések átfogó prioritásként történő kezelésére.

6. A Dnyeszteren túli területtel kapcsolatos konfliktus rendezése

A Dnyeszteren túli területtel kapcsolatos konfliktus békés és tartós rendezésére vonatkozó elképzelés kidolgozása, amelynek alapját a Moldovai Köztársaság nemzetközileg elismert határain belüli szuverenitása és területi integritása képezi, és amely olyan különleges státuszt biztosít a Dnyeszteren túli terület számára, amely teljes mértékben garantálja a lakosság emberi, politikai, gazdasági és szociális jogait, valamint előmozdítja a Dnyeszteren túli területtel folytatandó további párbeszédet. A Moldovai Köztársaság és Ukrajna közötti határ középső (Dnyeszteren túli) szakaszán kialakult helyzettel kapcsolatos konstruktív párbeszéd folytatása minden érintett fél bevonásával.

A gazdasági fejlődés és a piaci lehetőségek területén:

7. Az üzleti környezet és a befektetési környezet javítása

A Nemzetközi Valutaalappal (IMF) egyeztetett reformprogram végrehajtása, továbbá az IMF reformprogramjával megegyező szellemű gazdaság-, pénzügyi és adópolitika végrehajtása. A szabályozási keret és a kkv-k működési környezetének javítása, továbbá a versenytörvények érvényre juttatása a monopolista magatartások visszaszorítása érdekében. A 2012–2020-as időszakra szóló kkv-ágazatfejlesztési stratégia és az ahhoz kapcsolódó cselekvési terv végrehajtása az új kkv-törvénnyel, továbbá az ország felülvizsgált versenyképességi menetrendjével, valamint a befektetések vonzására és az export ösztönzésére irányuló, a 2016–2020-as időszakra szóló nemzeti stratégiával összhangban. Az üzleti és kkv-szövetségek (köztük az ágazati szövetségek) szerepének erősítése a köz- és a magánszféra közötti párbeszéd javítása érdekében. A felügyelőségek és a különböző felügyeleti szervek rendszerének egyszerűsítése a hatékonyság növelése és a korrupció lehetőségeinek csökkentése, továbbá a jogszabályok és a normák végrehajtásának javítása érdekében.

8. Mezőgazdaság és vidékfejlesztés

A mezőgazdaságot és a vidékfejlesztést érintő támogatási elvekről szóló általános törvény végrehajtása, ezáltal az e területre vonatkozó szakpolitika végrehajtásának javítása. A mezőgazdasági termelés versenyképességének növelése, különösen a magas exportértékkel rendelkező, kiválasztott ágazatokban. A foglalkoztatási és életkörülmények javítása a vidéki területeken. A föld és a vízkészletek fenntartható felhasználásának javítása. A szolgáltatások és az infrastruktúra javítása, valamint a gazdasági tevékenységek diverzifikálása a vidéki területeken.

9. A kereskedelemmel kapcsolatos reformok: műszaki előírások, szabványosítás és kapcsolódó infrastruktúra, vámkönnyítések és a kereskedelmi eljárások egyszerűsítése

A kereskedelmi eljárások egyszerűsítése az OECD-nek a kereskedelmi eljárások egyszerűsítésére vonatkozó kritériumai alapján. A műszaki előírások és szabványok területén az együttműködés fokozása a releváns uniós szervezetekkel, például a CEN-nel, a Cenelec-kel, az ETSI-vel, az EURAMET-tel, az EA-val és a WELMEC-kel. Fontos, hogy a műszaki előírásokkal, valamint az állat- és növény-egészségügyi intézkedésekkel kapcsolatban nyilvános konzultációkra kerüljön sor, mert így érthető el, hogy az e területre vonatkozó új szabályokat széles körben értsék és alkalmazzák. Az állat- és növény-egészségügyi intézkedések területén az akkreditáció megszerzése a nemzetközi szabványok betartásának hivatalos ellenőrzésében részt vevő valamennyi laboratórium számára az exportot érintő állat- és növény-egészségügyi követelmények teljesítése, valamint a Moldovai Köztársaság belső piacán az élelmiszerbiztonság erősítése érdekében.

A Moldovai Köztársaság jogszabályainak összehangolása az Európai Unió Vámkodeksével és annak végrehajtási rendeleteivel, továbbá a vámigazgatás teljesítményének javítása a szakmai feddhetetlenség és az átláthatóság tekintetében. A Moldovai Köztársaság jogszabályainak kiigazítása oly módon, hogy lehetővé váljon a Moldovai Köztársaság csatlakozása az Egységes Árutovábbítási Eljárásról szóló Egyezményhez.

Az összeköttetés, az energiahatékonyság, a környezetvédelem és az éghajlat-politika területén:

10. Energiabiztonság és energiahatékonyság

Az ANRE függetlenségének erősítése, többek között az igazgatók kinevezési és elbocsátási eljárásainak depolitizálása, valamint független költségvetés-megállapítás révén. Új energiatörvény elfogadása átlátható és inkluzív eljárással. Az Energiaközösség Titkársága által az ANRE vonatkozásában elvégzett felülvizsgálatban foglalt ajánlások mindegyikének végrehajtása. A villamos energiáról, illetve a földgázról szóló új törvény végrehajtása a törvényekben előírt szükséges intézkedések meghozatalával és a szükséges másodlagos jogszabályok elfogadásával. A Moldovai Köztársaság kötelezettségeinek és megállapodásainak maradéktalan végrehajtása, beleértve az IMF pénzügyi programjainak céljai keretében létrejötteteket is. A Moldovai Köztársaság energiapiacának az EU energiapiacába való integrálását célzó további lépések megtétele. Az épületek energiahatékonyságára vonatkozó törvény összehangolása az uniós vívmányokkal, továbbá a középületeket és a háztartásokat célzó energiahatékonysági intézkedésekre irányuló megfelelő támogatási mechanizmusok létrehozása. A megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló törvény alapján támogatási programok, közigazgatási szabályok és a megújuló energia szélesebb körű használatát ösztönző további intézkedések kidolgozása.

11. Közlekedés

A vasúti ágazat reformjának és szerkezetátalakítási programjának végrehajtása. A légi közlekedésre vonatkozó uniós jogszabályok végrehajtására irányuló erőfeszítések fokozása az európai közös légtér létrehozásáról szóló, az EU és a Moldovai Köztársaság közötti megállapodás kínálta előnyök teljes körű kiaknázása érdekében. Szabad és tisztességes verseny biztosítása a légi közlekedési ágazatban, a repülőtérhez való megkülönböztetésmentes hozzáféréstről szóló záradék belefoglalása a chişinăui repülőtéri koncesszióba, továbbá a tényleges verseny helyreállítása a földi kiszolgálási ágazatban. A gazdaságilag fontos infrastruktúrák fejlesztése, ideértve a kibővített indikatív TEN-T hálózat fejlesztéséhez szükséges projektek megvalósítását.

12. Környezetvédelem és éghajlat-politika

A közigazgatási reformok folytatásának biztosítása, továbbá megfelelő közigazgatási kapacitás kiépítése a társulási megállapodás környezetvédelemmel és éghajlat-politikával foglalkozó fejezeteinek végrehajtása érdekében. Előrelépés a környezetvédelmi vívmányokhoz való közeledésben az ágazatot érintő fő jogi keret, nevezetesen a levegő védelméről, a vegyi anyagok kezeléséről, illetve az ipari kibocsátásokról szóló törvény (a környezetszennyezés integrált megelőzése és csökkentése – IPPC) elfogadása révén. A stratégiai környezeti vizsgálatról, illetve a hulladék-gazdálkodásról szóló törvény végrehajtása.

A mobilitás és az emberek közötti kapcsolatok területén:

13. Oktatás, képzés és ifjúság

Az új oktatási törvény végrehajtásának fokozása az oktatás minden szintjén. Az Oktatási Minisztérium és az alárendelt szervek közigazgatási kapacitásának növelése. A szakképzési reform végrehajtása a szakképzési fejlesztési stratégia és cselekvési terv (2013–2020) célkitűzéseinek megfelelően, a munkaerőpiaci igényeknek való megfelelés érdekében. Az ágazati bizottságokra vonatkozó jogi keret elfogadása. Az érintett szereplők (többek között a vállalkozások és a szociális partnerek) bevonásának előmozdítása az egész életen át tartó tanulás valamennyi formájába a folyamatos szakmai fejlődésük előmozdítása céljából, annak érdekében, hogy jobban megfeleljenek a munkaerőpiaci igényeknek. Az ifjúsági ágazat fejlesztésére vonatkozó nemzeti stratégia végrehajtásának folytatása.

2.2. Politikai párbeszéd, jó kormányzás és az intézmények megerősítése

Az ezen társulási menetrend keretében végrehajtandó reformokra irányuló politikai párbeszéd és együttműködés célja az ENSZ és az Európa Tanács alapvető egyezményeiben és azok kapcsolódó jegyzőkönyveiben meghatározott demokratikus elvek, a jogállamiság és a jó kormányzás, az emberi jogok és az alapvető szabadságok – köztük a kisebbségekhez tartozó személyek jogai – tiszteletben tartásának megerősítése. Biztosítani kell az összhangot az Európa Tanács cselekvési tervével, amely ezen társulási menetrend végrehajtásának ideje alatt alkalmazandó.

- i. A demokráciát és a jogállamiságot garantáló intézmények stabilitásának, függetlenségének és hatékonyságának erősítése a Moldovai Köztársaságban, többek között átfogó közigazgatási reform és az államháztartási gazdálkodás reformja révén

Rövid távú prioritások

- Az Alkotmánybíróság felülvizsgált hatáskörének és az alkotmánybírói tagok kinevezésére vonatkozó eljárásoknak az elfogadása és végrehajtása, szoros együttműködésben az Európa Tanács Velencei Bizottságával.

- Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet / Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala (EBESZ/ODIHR), a nemzeti civil társadalmi megfigyelő misszió és a központi állami hatóságok által a legutóbbi választásokkal kapcsolatban feltárt hiányosságok orvoslása, ideértve az átlátható kampányfinanszírozás biztosításának szükségességét, a független és elfogulatlan tájékoztatást a médiában, valamint a külföldön élők szavazásának kérdését.
- Azon lehetőség mérlegelése, hogy engedélyezzék a politikai pártok tevékenységének, a választási kampányoknak/jelölteknek a Moldovai Köztársaság állampolgárai általi, az országon kívül szerzett bevételekből történő közvetlen finanszírozását, ugyanakkor annak megelőzése, hogy külföldi állampolgárok, személyek és államok közvetlenül vagy közvetve beavatkozzanak a politikai tevékenységekbe a Moldovai Köztársaságban.
- Működőképes jogi keret létrehozása a visszaélést bejelentő személyek védelme érdekében.
- Az ország területi szerkezeti reformjának végrehajtása a helyi hatóságok számának csökkentése révén, összhangban a nemzeti decentralizációs stratégiával és a közigazgatásireform-stratégiával.
- Az OECD-vel/SIGMA-val és a donorközösséggel folytatott konzultáció keretében 2016-ban kidolgozott közigazgatásireform-stratégia és az ahhoz kapcsolódó stratégiák végrehajtása.
- A koordinációs, monitoring és jelentéstételi mechanizmusok és kapacitások erősítése politikai és közigazgatási szinten.
- A 2016 és 2018 közötti időszakra szóló közigazgatási reform cselekvési terve becsült költségeinek megállapítása.
- Kiegyensúlyozott költségvetés megállapítása az IMF-megállapodással összhangban, a tervezett reformok végrehajtásához elegendő pénzügyi forrás biztosítása mellett.
- A Miniszterelnöki Hivatal reformja.
- A főbb intézmények feladatainak, szerepének és felelősségi körének tisztázása, valamint egységes, írásban rögzített, összehangolt eljárások és módszerek kidolgozása az inkluzív és tényeken alapuló szakpolitika-kidolgozásra és koordinációra vonatkozóan.
- A közszolgálat jogi kerete felülvizsgálatának előkészítése az arra irányuló módosítása céljából, hogy lefedje a tipikus kormányzati igazgatási feladatokat ellátó intézményeket és biztosítsa, hogy a felvétel, az előléptetés és az elbocsátás érdemeken alapuljon.
- A legmagasabb besorolási fokozatú köztisztviselők, nevezetesen az államtitkárok szerepének megerősítése minden egyes szakminisztériumnál a közszolgálat professzionalizálásához és depolitizálásához való hozzájárulás érdekében.
- A személyzeti nyilvántartáshoz szükséges adatgyűjtés kiterjesztése, többek között a fizetésekre vonatkozó adatokra, és használatának fokozatos kiterjesztése az összes állami intézményre.
- A kormányzati intézmények átszervezése az elszámoltathatóság, az eredményesség és a hatékonyság növelése érdekében, ideértve az igazgatási feladatokat ellátó, állami tulajdonban lévő vállalkozások költséghatékonyságának és eredményességének felülvizsgálatát.
- A döntések átláthatóságával kapcsolatos jogszabályok teljes körű végrehajtása.
- Az információkhoz való hozzáférésről szóló törvény módosítása a végrehajtásának javítása, továbbá a végrehajtásának nyomon követéséhez szükséges intézkedések meghatározása céljából.
- A közigazgatási eljárásokról szóló általános törvény kidolgozása a jó kormányzás elveinek érvényre juttatása, továbbá a különleges igazgatási eljárásoknak az új törvénnyel történő fokozatos harmonizálása céljából.
- Területi reform elindítása, mely lehetővé teszi a polgárok számára helyi szinten rendelkezésre bocsátott erőforrások maximalizálását.
- A Moldovai Köztársaság 2013–2020-as államháztartási gazdálkodási stratégiájának aktualizálása.
- Az államháztartási belső ellenőrzésre vonatkozó új stratégia elfogadása.
- A költségvetés parlament általi vizsgálatára és felügyeletére irányuló reform folytatása; az államháztartási politika és gazdálkodás átláthatóságának, felügyeletének és elszámoltathatóságának megerősítése.
- A Számvevőszék működéséről szóló új törvénytervezet elfogadása az állami külső ellenőrzések függetlenségének és hatékonyságának biztosítása érdekében..

Középtávú prioritások

- Az Európa Tanáccsal együttműködve a Moldovai Köztársaság hosszú távú ellenálló képességének előmozdítása érdekében az intézményi keret megerősítéséhez szükséges lépések feltérképezése.
- A kormány és a Parlament közötti információcsere javítása.
- A reformok és jogszabályok végrehajtására vonatkozó parlamenti felügyelet megerősítése.
- Annak biztosítása, hogy az elnöki, a parlamenti és a helyi választásokat demokratikusan, az európai normáknak megfelelően bonyolítják le.
- A nemzetközi legjobb gyakorlatok figyelembevételével a politikai pártok állami finanszírozási gyakorlatának felülvizsgálata lehetőségének megvizsgálása az elnökválasztás eredményeinek megvizsgálása céljából.
- A természetes és jogi személyek által politikai pártoknak juttatható adományok összegére vonatkozó korlátozások felülvizsgálata a bevált nemzetközi gyakorlatokkal és a Velencei Bizottság szakvéleményével összhangban.
- A decentralizációs stratégia végrehajtásának folytatása, az Európa Tanács által kiadott Helyi Önkormányzatok Európai Chartájával összhangban (Európa Tanácsi Szerződések sorozat (CETS), 122. szám).
- A szavazók nyilvántartásba vételét szolgáló mechanizmusok felülvizsgálata az EBESZ/ODIHR ajánlásoknak megfelelően, az adatok pontosságának biztosítása érdekében.
- A választásokra vonatkozó automatizált információs rendszer „Pénzügyi kontroll” moduljának és a szabályozási keretnek a kidolgozása és végrehajtása. A modul feladata, hogy automatizálja a politikai pártok és a választási jelöltek pénzügyi beszámolóinak benyújtását, összegyűjtését és elemzését, valamint segítse a nyilvánosság számára az említett információkhoz való hozzáférést. Hatékony szankciók bevezetése a jogsértések esetére, valamint annak biztosítása, hogy a pénzeszközök eredetére vonatkozó bizonyítási teher a pártokra háruljon. A tisztázatlan eredetű vagyoni eszközök elkobzásának lehetővé tétele.
- A támogatások áramlásának a kormányzat szükségleteivel összhangban történő kezelését és koordinálását szolgáló hatékony mechanizmusok bevezetése.
- A közigazgatás reformjának folytatása (központi és helyi szinten, beleértve a területi reformot is) a közigazgatási elvekkel összhangban és a civil társadalommal konzultálva és fokozódó szerepvállalása mellett, elszámoltatható, hatékony, átlátható, professzionális, érdemeken és eredményeken alapuló, saját etikai kódexszel rendelkező, politikai nyomástól független közszolgálat létrehozása céljából.
- A közigazgatásireform-stratégiával összhangban a közigazgatás optimalizálása nemzeti és helyi szinten.
- Előzetes hatásvizsgálatok rendszeres használata; annak biztosítása, hogy rendszeresen készüljön becslés a reformok költségeire vonatkozóan, továbbá minisztériumközi konfliktusmegoldási fórumok létrehozása a közigazgatás felső szintjén és politikai szinten egyaránt.
- Átlátható és versenyképesebb javadalmazási rendszer bevezetése a közalkalmazottak számára a tehetségek vonzása és megőrzése érdekében.
- Könnyen hozzáférhető információ biztosítása az állampolgárok részére a jó közigazgatáshoz, az információkhoz való hozzáféréshez, a közigazgatási igazságszolgáltatáshoz, valamint a kártérítéshez való jogukra vonatkozóan, hogy az állampolgárok tudják, hogy hol és hogyan tehetnek panaszt. Az állampolgári panaszok hatékony és konkrét nyomon követésének biztosítása.
- A parlamenti felügyelet megerősítéséhez szükséges intézményi és szervezeti változtatások végrehajtása, ideértve az állami külső ellenőrzéssel való együttműködés részletes szabályait is.
- A Pénzügyminisztérium arra vonatkozó képességének fokozása, hogy eleget tegyen a központi költségvetési hatóságként betöltött szerepének, továbbá az államháztartás fenntarthatóságának biztosítása.
- Az államháztartási gazdálkodás további javítása, valamint az aktualizált államháztartási gazdálkodási stratégia hatékony végrehajtása.
- A Pénzügyminisztérium által vezetett, többéves állami beruházási program létrehozása annak érdekében, hogy biztosítani lehessen a kiemelt beruházásokat nemzeti szinten a többéves költségvetési keretben.
- A külső felügyelet erősítéséhez szükséges intézményi és szervezeti változtatások végrehajtása, ideértve a Moldovai Köztársaság Számvevőszéke külső ellenőrzési funkciójának a Legfőbb Ellenőrző Intézmények Nemzetközi Szervezete (INTOSAI) szabályaival összhangban történő továbbfejlesztését, valamint a Parlament és az állami külső ellenőrzés közötti együttműködés részletes szabályait.

- Adott esetben fegyelmi eljárások lefolytatása és szankciók hatékony alkalmazása.
 - A költségvetési számviteli standardok és a külső beszámolókra vonatkozó standardok fokozatos megreformálása.
- ii. Az igazságügyi ágazat további reformja, különösen a politikai és egyéb jogosulatlan beavatkozástól függetlenül eljárni hivatott igazságszolgáltatás – ideértve az ügyészséget is – függetlenségének, pártatlanságának, professzionalizmusának és hatékonyságának biztosítása. Az igazságügyi ágazat átfogó reformjának egyes elemei alkotmánymódosítást igényelhetnek:

Rövid távú prioritások

- A bírákra, ügyészekre, ügyvédekre és egyéb jogi szakemberekre vonatkozó hatályos jogszabályok végrehajtása a korrupcióval szembeni zéró tolerancia biztosítása, valamint a korrupct magatartás minden formájának megelőzése érdekében.
- Annak biztosítása, hogy a bírák és ügyészek felvételét független hatóság végezze, átlátható, érdemeken alapuló, objektív kritériumok alapján, az európai normákkal összhangban lévő, tisztességes eljárás keretében, amelynek részét képezik a kötelező írásbeli vizsgák és a betöltendő állások nemzeti adatbázisa.
- Annak biztosítása, hogy a bírák és ügyészek előléptetését – a legfőbb ügyészség ügyészei és a legfelsőbb bíróság bírái esetében is – független hatóság végezze, átlátható, érdemeken alapuló, objektív kritériumok alapján, az európai normákkal összhangban lévő, tisztességes eljárás keretében.
- A bírák függetlenségét garantáló biztosítékok hatékony végrehajtásának biztosítása.
- A fegyelmi szabályok és etikai kódexek hatékony végrehajtásának biztosítása, ideértve a bírákra és az ügyészekre vonatkozó eljárási biztosítékokat, az Igazságügyi Felügyelőségnek a Magisztratúra Legfelsőbb Tanácsával szembeni függetlenségét, valamint a nyilvánosság számára elérhető panaszkezelési mechanizmusokat.
- A hivatali mentelmi joggal kapcsolatos szabályok végrehajtása a bevált gyakorlatokkal összhangban, teljeskörűen megfelelően az európai normáknak.
- Az igazságügyi ágazaton belüli feddhetetlenségről szóló jogszabálycsomag végrehajtása.
- A Magisztratúra Legfelsőbb Tanácsa döntéshozatali folyamatának átláthatóbbá és hatékonyabbá tétele.
- Az Ügyészek Legfelsőbb Tanácsa függetlenségének erősítése az ügyészségről szóló, 2016. február 25-i törvény rendelkezéseinek megfelelően, továbbá az ügyészség átfogó reformjának gyors ütemben történő folytatása, ideértve az új jogszabályok végrehajtását is.
- A tisztességes bírósági eljárás, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés és a büntetőeljárások során biztosítandó eljárási jogok garantálása a Moldovai Köztársaságnak az emberi jogok európai egyezménye szerinti kötelezettségeivel, a Bíróság ítélkezési gyakorlatával, valamint az Európa Tanács egyéb vonatkozó egyezményeivel összhangban, a következők bevezetésével:
 - = a gyanúsítottak és a vádlottak büntetőeljárások során biztosítandó eljárási jogait garantáló jogszabályok és intézkedések,
 - = a bűncselekmények áldozatainak az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréshez, a védelemhez, a támogatáshoz és a kártérítéshez való jogát garantáló jogszabályok, intézkedések és erőforrások, a büntető igazságszolgáltatási rendszer keretében is.
- A jogsegély és az alternatív vitarendezési mechanizmusok alkalmazásának fokozása.
- A bírósági ügyek véletlenszerű elosztása és az igazságszolgáltatási statisztikák tekintetében megbízható, hatékony elektronikus bírósági ügykezelési rendszer működésének biztosítása.

Középtávú prioritások

- Az igazságszolgáltatási intézmények függetlenségének biztosítása annak érdekében, hogy azokat a közigazgatás, a kormány vagy a Parlament részéről ne érhesse politikai vagy egyéb jellegű nyomásgyakorlás.

- Minden ügyész teljes függetlenségének biztosítása és a Főügyészség felügyeleti szerepének csökkentése, az ügyészségről szóló új törvényben előírtaknak megfelelően.
- Annak biztosítása, hogy a Nemzeti Igazságszolgáltatási Intézet alap- és továbbképzést nyújtson a feltárt igényeknek megfelelően.
- A bírói kar feddhetetlenségét és elszámoltathatóságát erősítő olyan intézkedések felmutatása, mint az átvilágítás és a korrupcióval kapcsolatos bűncselekmények tárgyában hozott ítéletek.
- A bírói kar függetlenségével, feddhetetlenségével, átláthatóságával és elszámoltathatóságával kapcsolatos közmegítélés javításának előmozdítása.
- Előrelépés az ügyészség átfogó reformjában, ideértve a szervezett bűnözésre és a korrupcióra szakosodott ügyészeket.
- Előrelépés az igazságszolgáltatási térkép optimalizálásáról szóló törvény végrehajtásában, a 2017. március 3-i 21. sz. parlamenti határozattal jóváhagyott cselekvési tervnek megfelelően.
- Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés javítása, különösen a nők és a veszélyeztetett csoportok tekintetében.
- Törekvés a polgári és a büntetőeljárások időtartamának jelentős csökkentésére.
- Törekvés a bírósági ügyek lezárási arányának növelésére.

iii. Az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának biztosítása az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmére vonatkozó átfogó együttműködés révén. Ez az együttműködés a következő területeken végzett munkára terjed ki:

Emberi jogok és alapvető szabadságok

Rövid távú prioritások

- Az új nemzeti emberi jogi cselekvési terv véglegesítése, majd végrehajtása a legkiszolgáltatottabb csoportokra összpontosítva, valamint a tervezési és költségvetési eljárások összehangolása, hogy megfelelő forrásokat juttassanak a hatékony végrehajtás céljára.
- Nemzeti Tanács és Titkárság létrehozása az új nemzeti emberi jogi cselekvési terv megszövegezésére, végrehajtásának nyomon követésére és a végrehajtásról való jelentéstételre.
- Az Emberi Jogok Európai Bírósága által hozott ítéletek tényleges végrehajtásának biztosítása, továbbá a végrehajtás parlamenti felügyeletére irányuló hatékony mechanizmus létrehozása.
- Az etnikai csoportok közötti kapcsolatok megszilárdítását célzó, a 2017–2027-es időszakra szóló stratégia végrehajtásának megkezdése és a vonatkozó cselekvési terv elfogadása.
- Előrelépés a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája 7 településen történő kísérleti végrehajtása terén, azon törekvés részeként, hogy a Moldovai Köztársaság a jövőben megerősítse a kartát.
- Az ombudsmani intézmény reformjának lezárása az ombudsmanról szóló, 2014. április 3-i 52. törvény javítása révén, a Velencei Bizottság ajánlásainak megfelelően, valamint pénzügyi források biztosítása a párizsi elvek szerint.
- A kínzás elleni nemzeti megelőző mechanizmus működésének biztosítása a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni ENSZ-egyezmény fakultatív jegyzőkönyve 18. cikke (3) bekezdésének megfelelően.
- Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény 12. jegyzőkönyvének megerősítése.
- A gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó jogszabályok módosításainak elfogadása és végrehajtása az európai normáknak való megfelelés érdekében. A gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények nyomozására és az azokkal szembeni fellépésre irányuló erőfeszítések fokozása, továbbá az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférés biztosítása az áldozatok számára.

Középtávú prioritások

- A bármilyen alapon történő hátrányos megkülönböztetéssel szembeni törvények és rendeletek – így az egyenlőség biztosításáról szóló törvény – alkalmazásának biztosítása, valamint a Hátrányos Megkülönböztetés Megelőzésével és Megszüntetésével Foglalkozó Tanács (Egyenlőségi Tanács) kapacitásának megerősítése.
- Az Európa Tanács szervezeti és szakértői által tett, a nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezménynek való megfeleléssel kapcsolatos ajánlások megfontolása, és azoknak az említett szervezetekkel és szakértőkkel egyetértésben történő végrehajtása. Ezzel összefüggésben figyelmet kell fordítani a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jogainak garantálására – többek között a velük folytatott párbeszéd és konzultációk révén –, figyelembe véve egyúttal az Európa Tanács Velencei Bizottságának vonatkozó véleményeit.
- Az akadálymentességnek a fogyatékossgal élő személyek számára történő biztosításával kapcsolatos jogszabályok végrehajtásának előmozdítása. A középületek és a közlekedés akadálymentesítése, valamint az információkhoz való hozzáférés biztosítása a fogyatékossgal élők számára.
- A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény hatékony végrehajtásának biztosítása, különös tekintettel a 12. cikkre (A törvény előtti egyenlőség) és a 14. cikkre (Szabadság és személyi biztonság).
- A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény fakultatív jegyzőkönyvének aláírása.
- A gyermekek intézményi elhelyezésének további visszaszorítása.
- Hatékony, pert megelőző és peren kívüli vitarendezési mechanizmusok fenntartása az emberi jogok és alapvető szabadságok területén.
- A polgárok jogaira és a megfelelő jogi megoldásokra vonatkozó információkhoz való hozzájutás folyamatos biztosítása.
- Hatékony intézkedések végrehajtása a jogalap nélküli őrizetbe vételek és megfigyelések megakadályozására, figyelembe véve, hogy a korrupció, illetve más típusú bűncselekmények megfelelő nyomozásához szükség lehet a polgárok életébe való, arányosnak tekinthető mértékű beavatkozásra.
- Az emberi jogok és a megkülönböztetésmentesség megismertetése és előmozdítása az igazságszolgáltatáson, a büntetőügyen és a közigazgatáson belül.
- A Gagauzia különleges autonóm státuszáról szóló 1994-es törvény végrehajtása a Velencei Bizottság 2002. évi és az EBESZ 2013. évi ajánlásai alapján.
- A rendőrség, illetve a Nemzeti Korrupcióellenes Központ által őrizetben vagy előzetes letartóztatásban tartott személyek eljárási jogainak szavatolása.

A véleménynyilvánítás szabadsága

Rövid távú prioritások

- A véleménynyilvánítás szabadságának és a média függetlenségének biztosítására irányuló folyamatos munka az Európa Tanács, az Európai Unió és az EBESZ ajánlásainak megfelelően.
- A tömegtájékoztatás fejlesztésére vonatkozó, az európai gyakorlatokkal összhangban álló stratégia kidolgozása és elfogadása.
- Rendszeres párbeszéd kialakítása a tömegtájékoztatás szabadságával és sokszínűségével, a jó hírnév megsértésének dekriminalizálásával, az újságírók forrásainak védelmével és a médián belüli kulturális sokszínűséggel kapcsolatos bevált gyakorlatok cseréje céljából.
- Új audiovizuális törvény elfogadása, mely teljes mértékben összhangban áll az EBESZ és az Európa Tanács ajánlásaival és a 2011. évi tervezet szövegével.
- Az állami műsorszolgáltatók teljes függetlenségéhez szükséges feltételek megteremtése.

A civil társadalommal való együttműködés

Rövid távú prioritások

- A társadalmi szervezetek – többek között a munkáltatók képviselői szervezetei és a szakszervezetek – bevonása az információgyűjtésbe és a szakpolitikai intézkedések nyomon követésébe.
- A civil társadalom fejlesztésére vonatkozó, a 2017–2020-as időszakra szóló stratégia elfogadása és végrehajtásának biztosítása.

Középtávú prioritások

- A nem kormányzati szervezetekről szóló, a nemzetközi normákkal összhangban álló új törvény elfogadása, amelynek többek között meg kell erősítenie a civil társadalomnak a döntéshozatali folyamatokban való tényleges részvételére vonatkozó jogi keretet.
- A civil társadalomnak a közpolitikák kidolgozásában és végrehajtásuk nyomon követésében való részvételére vonatkozó jogi keret megerősítése, többek között az átlátható döntéshozatalról szóló törvény módosítása révén.
- A civil társadalom pénzügyi fenntarthatóságának támogatása és erősítése, továbbá a társadalmi finanszírozás (*social contracting*) bevezetésének, az állami támogatási programok kiterjesztésének és az adományozásra vonatkozó jogi keret egyszerűsítésének mérlegelése.
- Az aktív polgári és önkéntességi szellemiség fejlesztése.

Rossz bánásmód és kínzásRövid távú prioritások

- A bűnüldözési szervek tagjai által a fogva tartottakkal – különösen az előzetes letartóztatásban lévőkkel – szemben alkalmazott rossz bánásmód minden bejelentett esetének tényleges vizsgálata.

Középtávú prioritások

- Átfogó szakpolitikai keret kialakítása a büntetlenség megelőzése és az ellene való küzdelem érdekében, az emberi jogok súlyos megsértése büntetlenségének megszüntetésére vonatkozó iránymutatás alapján (Európa Tanács, 2011).
- A rossz bánásmód és kínzás tényleges kivizsgálásának és szankcionálásának biztosítása.

A gyermekek jogaiKözéptávú prioritások

- A 2014–2020-as időszakra szóló gyermekvédelmi stratégia 2016–2020-as időszakra szóló cselekvési tervének végrehajtása.

Kapcsolati erőszakRövid távú prioritások

- A kapcsolati erőszak hatályos jogszabályi és szakpolitikai kerete végrehajtásának biztosítása.

Középtávú prioritások

- Az Európa Tanácsnak a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló egyezményének megerősítése.

Egyenlő bánásmódKözéptávú prioritások

- Az európai normákkal való harmonizáció biztosítása az egészségügyi és biztonsági szabályok, a szülési szabadságra vonatkozó szabályok, valamint a szülői és munkavállalói kötelezettségek összehangolására vonatkozó szabályok tekintetében.
- A nők döntéshozatalban, valamint a köz-, a politikai és az üzleti életben való részvételének előmozdítása, továbbá a nők és férfiak e területeken való egyenlő részvételének és képviselőitük biztosítására irányuló, célzott intézkedések végrehajtása.

Szakszervezeti jogok és alapvető munkaügyi normákKözéptávú prioritások

- Az annak érdekében végzett munka folytatása, hogy a szakszervezeti jogok és az alapvető munkaügyi normák az európai normáknak és a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) egyezményeinek megfelelően érvényesüljenek.
- Előrelépés a nemek közötti egyenlőségnek a munkaerőpiacon való biztosítása terén, különös tekintettel a nők foglalkoztatására.
- A gyermekmunka elleni küzdelemmel kapcsolatos jogszabályok végrehajtása.

2.3. Kül- és biztonságpolitika

A fokozatos konvergenciára irányuló párbeszéd és együttműködés a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) terén, a közös biztonság- és védelempolitikát (KBVP) is beleértve. Ezek során mindenekelőtt a konfliktusmegelőzési és válságkezelési kérdésekkel, a regionális stabilitással, a leszereléssel, a nonproliférációval, a fegyverzetellenőrzéssel és a fegyver-export-ellenőrzéssel kell foglalkozni. Az e területen zajló együttműködés közös értékeken és kölcsönös érdekeken alapul, és célja, hogy fokozza a szakpolitikai harmonizációt és hatékonyságot, a kétoldalú, nemzetközi és regionális fórumok biztosította lehetőségek kihasználásával. Az együttműködés az alábbiakra terjed majd ki:

Rövid távú prioritások

- Az Európai Unió és a Moldovai Köztársaság között a minősített adatok cseréjére vonatkozó biztonsági eljárásokról létrejött megállapodás aláírása.

Középtávú prioritások

- A békés konfliktusmegoldás és a nemzetközi stabilitás és biztonság további előmozdítása a hatékony multilaterális alapján.
- Az uniós szankciókkal kapcsolatos együttműködés kiépítése.
- Az ENSZ Alapokmányában és az EBESZ Helsinki Záróokmányában foglalt, a szuverenitásra, a területi integritásra, a határok sérthetetlenségére és a függetlenségre vonatkozó elvek tiszteletben tartásának előmozdítása.
- A konfliktusmegelőzésre és a válságkezelésre vonatkozó gyakorlati együttműködés megerősítése a Moldovai Köztársaság Unió által irányított civil és katonai válságkezelési műveletekben való részvételének elősegítésével, valamint konzultáció és képzés biztosításával a KBVP területén (a 2013. július 1-jén hatályba lépett, a részvétel kereteinek meghatározásáról szóló megállapodás, valamint a KBVP-hez kapcsolódó keleti partnerségi panel multilaterális kerete alapján).

Terrorizmus, a tömegpusztító fegyverek (WMD) elterjedésének megakadályozása és a fegyverek illegális exportja

Rövid távú prioritások

- A terrorista szervezetekre, csoportokra, azok tevékenységére és támogató hálózataira vonatkozó információk cseréje a nemzetközi jognak és a Felek által elfogadott jogszabályoknak megfelelően, többek között a Moldovai Köztársaság és az Europol közötti operatív és stratégiai együttműködési megállapodás, illetve a Moldovai Köztársaság és az Eurojust közötti együttműködési megállapodás keretében.
- Annak biztosítása, hogy a terrorizmus elleni küzdelemről szóló törvény az emberi jogokra épüljön és azt a Velencei Bizottság felülvizsgálja.
- Együttműködés az importált, exportált vagy tranzitban lévő áruk biztonságát és védelmét biztosító, kockázatalapú vámellenőrzések terén.
- Együttműködés a terrorizmus megelőzése területén.
- A tömegpusztító fegyverek terjedése elleni és a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris fegyverekkel kapcsolatos átfogó stratégia és az ahhoz kapcsolódó nemzeti cselekvési terv elfogadása.

Középtávú prioritások

- Együttműködés az emberi jogokra épülő, terrorizmus elleni küzdelemre – és a terrorcselekmények jogi fogalom meghatározására – vonatkozó nemzetközi konszenzus erősítése érdekében.
- A nemzeti jogalkotási és szabályozási keret további erősítése a terrorizmus elleni küzdelem terén, a jogállamiság, a nemzetközi emberi jogok, a menedékjog és a humanitárius jog teljes körű tiszteletben tartásával, elsősorban az ENSZ és az Európa Tanács olyan vonatkozó egyezményeivel összhangban, mint az Európa Tanács terrorizmus megelőzéséről szóló 2005-ös egyezménye (CETS 196) és annak kiegészítő jegyzőkönyve, továbbá az Európa Tanács pénzmosásról, a bűncselekményből származó jövedelmek felkutatásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról, valamint a terrorizmus finanszírozásáról szóló egyezménye (CETS 198).
- A radikalizálódásra ösztönző tényezők és az erőszakos szélsőségeség térnyerését elősegítő tényezők megértésének és az azok elleni fellépésnek az erőteljesebb hangsúlyozása.
- Az együttműködés lehetőségeinek felmérése többek között a kapacitásépítést illetően a légi közlekedés (pl. repülőterek) védelme és a sebezhető célpontok védelme terén.

- A fegyverkereskedelem elleni küzdelemre és a fegyverkészletek megsemmisítésére vonatkozó együttműködési módok kidolgozása.
- Az illegális fegyverek felderítésével és felkutatásával kapcsolatos információcserére vonatkozó együttműködési módok kidolgozása.
- Együttműködés és közreműködés a tömegpusztító fegyverek, és az azokkal kapcsolatos anyagok, valamint e fegyverek hordozóeszközei elterjedése elleni küzdelemben, a leszerelésről és a tömegpusztító fegyverek és az azokhoz felhasznált anyagok elterjedésének megakadályozásáról szóló nemzetközi szerződések és megállapodások alapján fennálló, valamint egyéb vonatkozó nemzetközi kötelezettségeik teljes mértékű teljesítése és nemzeti végrehajtása révén.
- A tömegpusztító fegyverekkel kapcsolatos áruk exportjának és tranzitjának nemzeti ellenőrzésére szolgáló, hatékony rendszer kialakítása, beleértve a kettős felhasználású technológiák esetében a tömegpusztító fegyverként való végfelhasználás ellenőrzését, valamint hatékony szankciók kilátásba helyezését az exportellenőrzés megsértése esetére.
- A kézi- és könnyűfegyverek, és az azokhoz szükséges lőszeres tiltott kereskedelme elleni küzdelem a hatályos nemzetközi megállapodások, az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozatai, valamint az e területen alkalmazandó más nemzetközi jogi eszközök szerinti kötelezettségvállalások alapján.
- Folyamatos együttműködés a hagyományos fegyverek exportjának ellenőrzése terén, a katonai technológia és felszerelések kivételének ellenőrzéséről szóló uniós közös álláspont alapján.

A Dnyeszteren túli területtel kapcsolatos konfliktus

Középtávú prioritások

- Minden olyan már meglévő párbeszéd fórum és tárgyalási formáció működőképességének megőrzése, amelyek célja életképes megoldások kidolgozása a Dnyeszter-folyó mindkét partján élők problémáira, továbbá a Dnyeszteren túli területtel kapcsolatos konfliktusnak a Moldovai Köztársaság szuverenitásán és területi integritásán alapuló átfogó és békés rendezése az ország nemzetközileg elismert határain belül, különleges jogállást biztosítva a Dnyeszteren túli terület számára.
- A Dnyeszteren túli területtel kapcsolatos konfliktus rendezésére vonatkozó, a Dnyeszteren túli féllel folytatandó párbeszéd alapjául szolgáló elképzelés kidolgozása.
- Az Unió és a Moldovai Köztársaság közötti, a Dnyeszteren túli területtel kapcsolatos konfliktus rendezésére irányuló hatékony együttműködés fenntartása és bizalomépítő intézkedések előmozdítása az elfogadott formátumok keretében, ideértve a rendezés utáni időszak szabályozásáról folytatandó konzultációkat is.
- A párbeszéd erősítése a társulási megállapodás előnyeinek ismertetése és a Moldovai Köztársaság egész területén való alkalmazhatóságának biztosítása érdekében; ezzel egyidejűleg a Dnyeszter folyó bal partjáról származó gazdasági szereplők tevékenységeinek legalizálását szolgáló intézkedések meghozatala.
- A Moldovai Köztársaság és Ukrajna közötti határ középső (Dnyeszteren túli) szakaszán kialakult helyzettel kapcsolatos konstruktív párbeszéd folytatása minden érintett fél bevonásával.
- Olyan fórumok kialakítása, amelyek lehetőséget kínálnak a civil társadalom képviselői és a médiaorgánumok közötti – a Dnyeszter folyó jobb és bal partját képviselő szereplők részvételét egyaránt biztosító – párbeszédre.

A Nemzetközi Büntetőbíróság

Rövid távú prioritások

- A Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútumának és a kapcsolódó jogi eszközeinek a végrehajtása, megfelelő figyelmet fordítva a feddhetetlenség megőrzésére.

2.4. Együttműködés a jogérvényesülés, a szabadság és a biztonság területén

A Moldovai Köztársaságnak folyamatosan teljesítenie kell a vízumliberalizációról szóló, 2010. december 16-i cselekvési terv négy témakörében meghatározott követelményeket. A cselekvési tervben, ideértve a III. témakörben (Közrend és közbiztonság) foglalt összes kritérium eredményes és tartós teljesítése döntő fontosságú az EU-val létrehozott vízummentességi rendszer fenntartásához. A felülvizsgált vízummentesség-felfüggesztési mechanizmussal ⁽¹⁾ összhangban felfüggeszthető a vízummentes utazás azokban az esetekben, amikor egy vagy több kritérium már nem teljesül. A cselekvési terv konkrét kritériumainak teljesítését illetően felmerült indokolt kételyek esetén a Moldovai Köztársaság – kérésre – tájékoztatást biztosít az Európai Unió számára.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/371 rendelete (2017. március 1.) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló 539/2001/EK tanácsi rendelet módosításáról (a felfüggesztési mechanizmus felülvizsgálata) (HL L 61., 2017.3.8., 1. o.).

Továbbá, a Felek megfelelően figyelembe veszik a Moldovai Köztársaságban az igazságszolgáltatás, továbbá a korrupció és a pénzmosás elleni küzdelem területét értékelő, 2015-ben és 2016-ban lefolytatott szakértői értékelő missziók keretében tett ajánlásokat. E tekintetben a Moldovai Köztársaság vállalja ezen ajánlások, továbbá az EU és a nemzetközi szervezetek egyéb ajánlásainak alkalmazását a korrupció elleni küzdelemről szóló, 2016 utáni szakpolitikai dokumentum, továbbá az igazságszolgáltatásról és a pénzmosás elleni küzdelemről szóló, 2017 utáni szakpolitikai dokumentumok kidolgozásához.

A Felek együttműködnek továbbá a következő területeken:

A személyes adatok védelme

Középtávú prioritások

- A személyes adatok védelméről szóló nemzeti jogi keret további harmonizálása az uniós jogszabályokkal, különös tekintettel az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és az (EU) 2016/680 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽²⁾.
- A személyes adatok védelmét szabályozó jogi keret végrehajtásának folytatása az összes ágazatban, a személyes adatok európai jogi eszközöknek és előírásoknak megfelelő, magas szintű védelmének biztosítása érdekében.
- A Személyes Adatok Védelmének Nemzeti Központja kapacitásépítésének további megerősítése.

A szervezett bűnözés elleni küzdelem

Rövid távú prioritások

- Annak egyértelmű meghatározása és különválasztása, hogy a rendőrségnek milyen illetékességekkel és hatáskörökkel kell rendelkeznie az információgyűjtés, valamint az (igazságügyi szakértői) bizonyítékok gyűjtése és alkalmazása tekintetében.
- A szervezett bűnözésből származó vagyon felkutatására, lefoglalására és elkobzására épülő, pénzügyi nyomozási rendszer létrehozása és eredményes fejlesztése.
- A szervezett bűnözés elleni küzdelemért felelős szakügyész tevékenységi jelentésének évenkénti közzététele.

Középtávú prioritások

- Az ország egész területén folytatni kell a jól kidolgozott kockázat- és fenyegetettség-értékelési és -kezelési rendszerre épülő, hírszerzésen alapuló bűnüldözés megvalósítását és megerősítését (az Europolnak a súlyos és szervezett bűnözés általi fenyegetettség értékelése kontextusában alkalmazott módszertana).
- Egyértelműen meg kell határozni az eszközöket (köztük a különleges nyomozási eszközöket, amikor azokat kell alkalmazni) és azokat a feltételeket, amelyek mellett azokat a nyomozások során fel lehet használni.

Rendőrségi reform

Rövid távú prioritások

- A Belügyminisztériumba integrált, elszámoltatható, megbízható és hatékony rendőrségi szervezet létrehozásának lezárása. A minisztérium politikai hatásköre a rendőrség stratégiai prioritásainak és átfogó politikáinak meghatározására fog korlátozódni. A rendőrség operatív tevékenységeit illetően nem lesz utasítási jogkör (sem pozitív, sem negatív).
- Közösségi rendészet létrehozása, és annak biztosítása, hogy a polgárok könnyen közölhessenek információkat a rendőrséggel.
- Az elszámoltathatóság erősítése, és annak garantálása, hogy a rendőrség ne álljon jogtalan befolyásolás alatt.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/680 irányelvére (2016. április 27.) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről (HL L 119., 2016.5.4., 89. o.).

Középtávú prioritások

- A közrendre és a közbiztonságra vonatkozó stratégia végrehajtása, a közrendet és a tömegkezelést illetően is.
- A 2016–2020 időszakra vonatkozó rendőrség-fejlesztési stratégia végrehajtásának folytatása, különös tekintettel a rendőrség modernizálására a következő területeken: a. emberierőforrás-menedzsment, b. irányítási technikák és c. operatív képességek (alapvető emberi jogok tiszteletben tartása a fogvatartottakkal szemben; hatékony kapcsolatok kiépítése a társadalommal; az IKT-környezetének korszerűsítése; a bűnügyi helyszínelés kapacitásainak javítása és a korrupcióellenes stratégia továbbfejlesztése).
- A csendőralakulatok fejlesztésére irányuló stratégia elfogadása és haladás a stratégia végrehajtásával.
- Hatékony tanúvédelmi rendszer (külön egység) létrehozása és a tanúk megfélemlítéssel és fizikai fenyegetésekkel szembeni védelméhez szükséges garanciák biztosítása.
- A feddhetetlenségi kultúra és az erkölcsi értékek előmozdítása a Belügyminisztériumban és a rendőrségben. Magatartási szabályok és standardok kidolgozása a rendőrségi visszaélések megelőzése és azok hatékony szankcionálása érdekében. A rendőrség tevékenységeinek hatékonyságát és eredményességét értékelő eszközök létrehozása.
- Közös bűnüldözési képzési központ (JLETC) létrehozása megfelelő munkahelyi alapképzés és szakosított képzés biztosítása érdekében, ideértve szükség esetén a kiemelten specializált képzéseket. A Moldovai Köztársaság és az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége (CEPOL) közötti 2012. évi együttműködési megállapodás alapján a közös bűnüldözési képzési központ szoros operatív kapcsolatot alakít ki a CEPOL-lal.
- A fogvatartási körülmények javítása a rendőrségen belül.
- A bevált uniós gyakorlatok alapján a rendőrséget felügyelő olyan független mechanizmus létrehozása, amellyel nyomon követhető a rendőrség átfogó tevékenysége és az, hogy a rendőri hatáskörrel felruházott összes tisztviselő hogyan végzi rendőri tevékenységét.
- A rendőrség gyorsreagálási képességének javítása.

Rendőrségi együttműködés és adatbázisok

Rövid távú prioritások

- Automatizált központi adatbázis továbbfejlesztése mind a nyomozásra, mind a büntetőeljárásra vonatkozóan (nemzeti e-ügykezelő rendszer), hogy egyrészt el lehessen kerülni a bűnügyek közötti átfedéseket, másrészt pedig be lehessen azonosítani az egymással összefüggő, nagy földrajzi kiterjedésű, adott esetben nemzetközi szintű bűnügyeket. Ideális esetben ez a rendszer a nyomozási/büntetőeljárási folyamat valamennyi szakaszát lefedné, és a vagyon-visszaszerzésről, -befagyasztásról és -elkobzásról is tartalmazna információt.
- A bűnözési rátát és a felderítési arányt mérő nemzeti statisztikai eszköz továbbfejlesztése. Hatékony irányítási eszközként kell alkalmazni az új szakpolitikai prioritások kidolgozásában.

Középtávú prioritások

- Annak biztosítása, hogy a nemzetközi rendőrségi együttműködésért felelős központi egységek (az Europol nemzeti egysége és az Interpol Nemzeti Irodája) egyetlen igazgatási struktúrán keresztül (központi kapcsolattartó pont) hozzáférhessenek a vonatkozó nemzeti és nemzetközi adatbázisokhoz.
- Az együttműködés és adatcsere fokozása a Moldovai Köztársaság és az Europol között (minőségi és mennyiségi értelemben egyaránt) a határon átnyúló bűnügyek tekintetében.
- A bűnözési jelenségek stratégiai elemzésének kidolgozása, mind globális, mind ágazati szinten, és az elemzés megosztása a bűnüldöző hatóságokkal és az Europolal.
- Többéves cselekvési tervek kidolgozása, amelyek a súlyos és szervezett bűnözés általi fenyegetettség értékelése alapján meghatározzák a bűnüldöző hatóságok működési prioritásait.
- A terrorizmussal, az illegális migrációval, a pénzmosással és a pénzügyi kérdésekkel kapcsolatos információcsere fokozása az EU-val és tagállamaival.

*A tiltott kábítószeres elleni küzdelem*Rövid távú prioritások

- A rendelkezésre álló költségvetés keretei között részvétel a Kábítószer és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelőközpontjának (EMCDDA) Kábítószer és a Kábítószer-függőség Európai Információs Hálózatában (Reitox) és az EMCDDA által szervezett releváns szakértői találkozók.
- Világos feladatmegosztás és koordináció megvalósítása a kábítószer iránti kereslet csökkentése terén illetékes hatóságok, valamint a kábítószer-kínálat csökkentésében részt vevő hatóságok között.

Középtávú prioritások

- A koordináció kiterjesztése a drogpolitika valamennyi szempontjára, ideértve a társadalmi és a közegészségügyi szempontokat, a bűnüldözési intézkedéseket, a nemzetközi együttműködést és az ifjúsáspolitikát.
- A 2011 és 2018 közötti időszakra vonatkozó nemzeti kábítószer elleni stratégia végrehajtását célzó, a 2017–2018-as időszakra vonatkozó nemzeti cselekvési terv jóváhagyása és végrehajtása.

Emberkereskedelem

- Az emberkereskedelem megelőzésére és az emberkereskedelem elleni küzdelemre vonatkozó, a 2017–2022-es időszakra szóló nemzeti stratégia jóváhagyása és végrehajtása.
- Az információáramlás további egyszerűsítése az Europol és a Moldovai Köztársaság nemzeti multidiszciplináris bűnüldözési egységei közötti, valamint maguk az egységek közötti kommunikáció és együttműködés javítása révén.
- Kapacitásépítés biztosítása a bűnüldöző intézményekben az uniós ügynökségekkel az emberkereskedelem elleni küzdelem és annak megelőzése terén folytatott együttműködés biztosítása érdekében.

A gyermekek szexuális bántalmazása és szexuális kizsákmányolása elleni küzdelem

- Az érintett nyomozóegység kapacitásának erősítése a szexuális zaklatás, kiemelten pedig a gyermekpornográfia gyermekáldozatainak azonosítása terén.
- Olyan struktúrák létrehozása, amelyekkel egyedileg értékelhető a szexuális zaklatás minden egyes gyermekáldozatának esete, a nekik szükséges speciális segítség és támogatás meghatározása céljából.
- Képviselő kijelölése a szexuális zaklatás gyermekáldozatai számára azokban az esetekben, ahol a szülői felelősséget gyakorló személyeket – a köztük és az áldozat közötti érdekellentét miatt – kizárták a gyermek képviseletéből, vagy amennyiben a gyermeknek nincs kísérője, illetve elszakadt a családjától.
- A gyermekek szexuális zaklatásának és kizsákmányolásának összes elkövetőjével kapcsolatos egyedi kockázat kezelését szolgáló, megfelelő beavatkozási intézkedések vagy programok biztosítása.

*A számítástechnikai bűnözés elleni harc*Rövid távú prioritások

- Az Europol Számítástechnikai Bűnözés Elleni Európai Központjával való együttműködés erősítése.

Középtávú prioritások

- Beruházás a számítástechnikai bűnözés elleni küzdelem területén a kapacitásépítésbe (ideértve a büntető igazságügyi hatóságok kapacitásait), a know-how-ba és a szakosodásba (számítástechnikai bűnözés elleni testreszabott fellépések, kétoldalú igazságszolgáltatási/rendőrségi programok).
- Az együttműködés erősítése a számítástechnikai bűnözés és a gyermekek szexuális kizsákmányolása elleni küzdelem területén a prioritások összehangolása és a kommunikáció ésszerűsítése révén.

- Az együttműködés lehetőségeinek feltérképezése különösen a kritikus infrastruktúrák védelme tekintetében, a 2008/114/EK tanácsi irányelvben ⁽¹⁾ foglaltaknak megfelelően, figyelembe véve az (EU) 2016/1148 európai parlamenti és tanácsi irányelvet ⁽²⁾ és a hibrid fenyegetések kezelésével fennálló kapcsolatokat is, az Uniónak és más támogatóknak a kibertámadásokkal szembeni ellenálló képesség támogatását célzó korábbi programjaira építve.
- Az együttműködés fokozása a kibertámadásokkal szembeni ellenálló képesség és felkészültség javítása érdekében: a 2020 utáni időszakra szóló, nemzeti kiberbiztonsági stratégia kidolgozásának elősegítése egy többszereplős megközelítés alapján, hálózatbiztonsági vészhelyzeteket elhárító nemzeti csoport (CERT) létrehozása, megfelelő koordinációs keretek és struktúrák létrehozásának elősegítése a közszektorbeli szervezetek között, illetve a magánszektorral.
- Együttműködés az EBESZ kiberbiztonsági bizalomépítő intézkedéseinek végrehajtása terén, melyek célja az átláthatóság és az együttműködés növelése regionális és szubregionális szinten.
- A Budapesti Egyezmény végrehajtása, különös tekintettel a belföldi nyomozásokra vonatkozó eljárásjogra, a köz- és a magánszféra együttműködésére és a nemzetközi együttműködésre.

A korrupció és az összeférhetlenség megelőzése és az azok elleni küzdelem

Rövid távú prioritások

- A feddhetlenségről szóló törvény végrehajtása.
- Azon törvény végrehajtása, amely arra kötelez minden érintett tisztviselőt, hogy nyújtson be nyilatkozatot saját és meghatározott közeli hozzátartozóinak vagyonáról, valamint a saját érdekeltségeivel és meghatározott közeli hozzátartozóinak érdekeltségeivel kapcsolatos esetleges összeférhetlenségekről, továbbá a végrehajtási eljárás hatékony alkalmazásának biztosítása. A vagyonyilatkozatok/összeférhetlenségi nyilatkozatok tartalmának helytállóságát az Országos Feddhetlenségi Hatóságnak (NIA) kell ellenőriznie, az ezzel kapcsolatos nyomozás elvégzése pedig a Nemzeti Korrupcióellenes Központ (NAC) feladata. Az értékeléseket megfelelően rangsorolni kell, kiemelt figyelemmel a magas rangú személyek – pl. a bírók és az ügyészek – nyilatkozataira.
- A gyanús nyilatkozatok kellő nyomon követésének biztosítása, továbbá szankciók (bírságok, fegyelmi intézkedések és egyebek) szisztematikus alkalmazása hamis nyilatkozatok, késedelmes nyilatkozatok vagy a vagyonyilatkozat elmulasztása esetében. A pénz vagy a vagyon eredetére vonatkozó bizonyítási teher a tisztviselőre hárul. A vagyonyilatkozatok nyilvánosságát tételének folytatása.
- A nyilatkozatok online benyújtására való fokozatos átállás biztosítása.
- A NIA teljes körű működésének biztosítása.
- A Feddhetlenségi Tanács tagjainak, valamint a NIA vezetőinek és vizsgálóinak kinevezését szolgáló, átlátható, érdemeken és professzionalizmuson alapuló mechanizmusok kidolgozása annak biztosítása érdekében, hogy a NIA független és mentes legyen bármilyen politikai befolyástól. A NIA számára a szükséges nyilvántartásokhoz, így az állami és magán-nyilvántartásokhoz való hozzáférés biztosítása a vagyon és a személyes érdekeltségek hatékony vizsgálatának biztosítása érdekében.
- A civil társadalom képviselőinek biztosítása a Feddhetlenségi Tanácsban.
- A korrupciós és pénzmosási bűncselekményekre vonatkozó arányos és visszatartó erejű szankciókról rendelkező törvény elfogadása.
- Az új feddhetlenségi és korrupció elleni stratégia tényleges végrehajtásának megkezdése, amely a korrupció uniós értékeknek és szabályoknak megfelelő, hatékony megelőzésére és csökkentésére kidolgozott stratégiai eszköz. A nemzeti feddhetlenségi és korrupció elleni stratégia végrehajtásával foglalkozó Monitoring Csoport kapacitásainak erősítése, szoros együttműködésben a Parlamenttel, a kormánnyal, az igazságszolgáltatással, a magánszektorral és a civil társadalommal.
- Az érintett uniós intézményekkel és szervekkel való együttműködés, és az azok számára történő segítségnyújtás – ideértve a Csalás Elleni Hivatal (OLAF) helyszíni ellenőrzéseit, valamint az uniós alapok irányítási és kontrollrendszeirevel kapcsolatos vizsgálatokat –, amit az alkalmazandó szabályoknak és eljárásoknak megfelelően kell biztosítani.

⁽¹⁾ A Tanács 2008/114/EK irányelve (2008. december 8.) az európai kritikus infrastruktúrák azonosításáról és kijelöléséről, valamint védelmük javítása szükségességének értékeléséről (HL L 345., 2008.12.23., 75. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1148 irányelve (2016. július 6.) a hálózati és információs rendszerek biztonságának az egész Unióban egységesen magas szintjét biztosító intézkedésekről (HL L 194., 2016.7.19., 1. o.).

Középtávú prioritások

- A korrupció elleni küzdelem területén a koordinációs és az együttműködési mechanizmus javítása a korrupció elleni küzdelemben részt vevő ügynökségek – a Nemzeti Korrupcióellenes Központ, a Nemzeti Feddhetetlenségi Hatóság, az Ügyészség, a Belügyminisztérium belső védelmi és korrupció elleni küzdelemmel foglalkozó szolgálata, valamint a hírszerző és biztonsági szolgálat – között.
- Eredményes koordinációs mechanizmus létrehozása a korrupció, a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem terén a közigazgatáson belül kormányzati szinten.
- A Nemzeti Korrupcióellenes Központ szerepének erősítése a korrupció elleni küzdelemben, konkrét eredmények elérése céljából. Annak biztosítása, hogy elegendő költségvetéssel és alkalmazottal, valamint megfelelő szakértelemmel rendelkezzen, legyenek egyértelműen meghatározva a feladatkörei, és rendelkezzen a szükséges autonómiával, továbbá politikai és egyéb jogosulatlan beavatkozástól függetlenül járjon el, és jól működjön együtt a korrupció elleni küzdelemben részt vevő többi bűnüldöző intézménnyel, különösen a Korrupcióellenes Ügyészséggel.
- A korrupció különböző fajtáival és típusaival, továbbá az ezek megelőzését szolgáló módszerekkel kapcsolatos tájékoztatási tevékenységek folytatása. Rendszeresen lefolytatott információs kampányok. A kommunikációs eszközöket és stratégiákat a célközönségre kell szabni, az eredményeiket pedig rendszeresen értékelni kell.
- A korrupciós ügyekben érintett magas rangú tisztviselők ellen indított nyomozások és vádhatósági eljárások rendszerének javítása, biztosítva a bírósági eljárások átláthatóságát és pártatlanságát, többek között a média számára a szabad tudósítás feltételeinek megteremtése révén. E tekintetben a Korrupcióellenes Ügyészségnek a magas szintű korrupcióra kell összpontosítania, és meg kell erősítenie a kapacitását a magas szinten elkövetett korrupció elleni küzdelem területén.
- Kézzelfoghatóbb eredmények elérése a korrupció elleni küzdelemben a korrupció ellen küzdő hatóságok eredményeinek javítása révén, különösen a magas rangú tisztviselők elleni hatékonyabb szankciókkal és valódi ítéletekkel.
- A jogszabályok módosítása abból a célból, hogy a Korrupcióellenes Ügyészség megbízatása a magas szintű korrupcióra korlátozódjon, a többi olyan korrupciós ügyet pedig, amelyeket a NAC vizsgált ki, átadják a rendes ügyészségeknek.
- Átfogó és koherens jogszabályi keret kidolgozása és továbbfejlesztése a feddhetetlenség előmozdítása érdekében a közszektorban.
- A bankrendszert érintő csalási ügyek alapos kivizsgálása annak érdekében, hogy az eltulajdonított pénzeszközöket visszaszerezzék, valamint rendszeres és átlátható jelentéstétel a vizsgálatok előrehaladásáról.
- A Kroll-vizsgálat jelenleg folyamatban lévő második szakaszában elért legfontosabb eredmények megosztása az EU-val a Kroll-lal egyeztetett feltételeknek megfelelően, a további nyomozások és vagyonvisszaszerzés veszélyeztetése nélkül.
- Az elektronikus feddhetetlenségi rendszer átjárhatóságának biztosítása az összes állami és magán-nyilvántartással a vagyon és a személyes érdekeltségek hatékony vizsgálatának biztosítása érdekében.
- Az intézményi feddhetetlenség értékelési rendszerének a NAC általi további kialakítása, valamint a korrupciós kockázatkezelési rendszernek a közintézmények általi további megvalósítása.

A pénzmosás elleni küzdelem, a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem és a pénzügyi bűncselekmények elleni küzdelem

Rövid távú prioritások

- A jogszabályok hozzáigazítása a pénzmosásról és a terrorizmus finanszírozásáról szóló 4. irányelvhez.
- A pénzügyi hírszerző egység technikai és operatív kapacitásainak növelése annak érdekében, hogy hatékonyan el tudja látni az összes feladatot a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem területén, különösen a pénzügyi hírszerzés javítása területén.
- A pénzügyi hírszerző egységnek intenzívebben és proaktívan kell kivizsgálnia a pénzmosással és a terrorizmus finanszírozásával kapcsolatos bejelentéseket, kezdve a rendszeres adatszolgáltatásra kötelezett szervezetekkel, melyek szisztematikusan jelentik a gyanús tranzakciókat, aminek elmaradását szankcionálni kell.
- A preventív befagyasztási rendszer erősítése azáltal, hogy hatáskörrel ruházzák fel az adatszolgáltatásra kötelezett intézményeket a gyanús pénzügyi tranzakciók felfüggesztésére.
- Nemzeti vagyon-visszaszerzési szolgálat létrehozása, mely megerősített együttműködés révén előmozdítja Uniószerthe a bűncselekményekből származó vagyon lehető leggyorsabb felkutatását.

Közép távú prioritások

- A pénzügyi bűncselekményekre és a pénzügyi nyomozásra vonatkozóan egy átfogó politika/stratégia végrehajtása, amely valamennyi érintett hatóságra kiterjed, az ügyészi hatóságokat is beleértve, és amelynek célja a pénzügyi bűncselekményekre irányuló bonyolult és hosszadalmas nyomozás felgyorsítása. A párhuzamos pénzügyi nyomozás fogalmának és a hírszerzésen alapuló bűnüldözésnek a beleillesztése a stratégiába az adatelemzésen alapuló proaktív bűnüldöző intézkedések lehetővé tétele érdekében.
- Szilárd alapokon nyugvó, a pénzmosás elleni és a terrorizmus finanszírozása elleni jogszabályi keret megerősítése és végrehajtása, mely összhangban van az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozataival és a Pénzügyi Akció Munkacsoport ajánlásaival, valamint a Moneyval keretében elvégzett kölcsönös értékelések eredményeivel.
- A vagyonlefoglalásra és -elkobzásra vonatkozó, hathatós és ambiciózus jogszabály végrehajtása, mely túllép az uniós szinten meghatározott minimumszabályokon és kiterjed pl. az elítélés nélküli (vagy polgári jogi) elkobzásra vonatkozó szabályokra is.
- Az operatív együttműködés megerősítése a vagyonelkobzás, a vagyonvisszaszerzés és a vagyonkezelés terén a Moldovai Köztársaság vagyon-visszaszerzési hivatala és az EU közötti hatékony kommunikáció és a bevált gyakorlatok cseréje révén.
- Az operatív együttműködés megerősítése a pénzügyi hírszerző, a rendőrségi, a pénzügyi ellenőrzési, az adó- és vámügyi szolgálatok és egységek közötti interoperabilitás és adatcserék (pl. adatcserére vonatkozó, testre szabott megállapodások) révén. Az operatív együttműködés megkönnyítése érdekében összekötő tisztviselőket kell kinevezni. Fontolóra kell venni a képzési célú ideiglenes személyzeti cseréket.
- A közös bűnüldözési képzési központtal (vö. fent) együttműködésben olyan képzési terv kialakítása, amely világos akkreditációs folyamatot tartalmaz a pénzügyi nyomozók és elemzők számára, valamint lehetővé teszi és ösztönzi, hogy más területeken dolgozók is részt vegyenek a pénzügyi nyomozással kapcsolatos képzésben. A pénzügyi nyomozások fontosságának a nyomozók, ügyészek és bírák képzésében is kellőképpen tükröződnie kell.
- A gyanús tranzakciókról rendszeres adatszolgáltatásra kötelezett szervezetekre vonatkozó iránymutatás és instrukciók kidolgozása a pénzmosás elleni küzdelemre és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemre vonatkozó nemzeti jogszabályok végrehajtásának hatékonyabbá tétele érdekében.

Együttműködés a migráció, a menekültügy és a határigazgatás területén

Migráció és menekültügy

Rövid távú prioritások

- Az EU és a Moldovai Köztársaság közötti visszafogadási megállapodás végrehajtásának folytatása, valamint a moldovai köztársasági állampolgárok visszailleszkedésének további támogatása.
- A vízummentes utazással kapcsolatos jogok és kötelezettségek tisztázását célzó folyamatos információnyújtás, ideértve az EU munkaerőpiacához való hozzáférésre vonatkozó szabályokkal kapcsolatos információt (pl. az uniós bevándorlási portálon keresztül), továbbá a legális migrációra vonatkozó uniós keretre (harmadik országbeli állampolgárok bizonyos kategóriáinak belépésére és tartózkodására vonatkozó feltételekről szóló irányelvek), a vízummentességi rendszer szerinti jogokkal való visszaéléssel kapcsolatos felelősségre, valamint az uniós tagállamok egészségügyi rendszereivel kapcsolatos jogokra és kötelezettségekre vonatkozó információt.
- A gyakorlati együttműködés továbbfejlesztése az EU–Moldovai Köztársaság mobilitási partnerség keretében.

Középtávú prioritások

- Az EU–Moldovai Köztársaság mobilitási partnerségen belüli együttműködés előmozdítása és megerősítése az uniós tagállamok aktív részvételével, kiemelten a migráció és a fejlesztés területén.
- A meglévő infrastruktúra (így az idegenrendészeti fogdák) megerősítése és a felelős szervek személyzettel történő ellátása a Moldovai Köztársaság területén illegálisan tartózkodó és/vagy áthaladó harmadik országbeli állampolgárok hatékony visszaküldése céljából, továbbá az idegenrendészeti őrizetben lévő bevándorlók emberi jogai tiszteletben tartásának biztosítása.
- A meglévő integrációs keret további erősítése az integrációs központokon keresztül.

- A migrációs és menekültügyi iroda – a migrációs áramlások kezelését és a migránsok számbavételét szolgáló rendszer fő szereplője – tevékenységének megerősítése, a következők révén: 1. a jogi keret, a fogadási feltételek és a külföldiek nyilvántartásának javítása, 2. a regionális szolgálatok erősítése a külföldiek jogellenes tartózkodása elleni küzdelem és a külföldiek számbavetele terén, és 3. az infrastruktúra javítása, valamint a szükséges pénzügyi források és humán erőforrások allokációja.
- A migrációs áramlásokkal és a menekültüggyel kapcsolatos adatok gyűjtését és elemzését szolgáló rendszer további erősítése a bővített migrációs profil aktualizálása révén, valamint a migrációval és a menekültüggyel kapcsolatos értékelések és kockázatelemzési jelentések megszövegezése.
- A menekültügyi jogszabályok további hatékony végrehajtása, melyek szilárd keretet biztosítanak a nemzetközi védelemre szorulóknak védelméhez, továbbá a befogadó állomás infrastruktúrájának erősítése.
- A köztisztviselők, a Belügyminisztérium alkalmazottjai és a bírák menekültüggyel és migrációval kapcsolatos képzése.
- Integrált megközelítés követése a diaszpóra témakörében, továbbá a nemzeti és a helyi hatóságok kapacitásainak megszilárdítása a diaszpórával kapcsolatos kérdésekben.
- A körkörös migrációt előmozdító, hatékonyabb módszerek kidolgozása.

Határigazgatás

Rövid távú prioritások

- A határigazgatás további erősítése, valamint a magas szintű határellenőrzés és határőrizet fenntartása, továbbá a rögzített és mobil videokamerás megfigyelési eszközök kibővítése és korszerűsítése.
- A közös határigazgatás javítása az EU és a Moldovai Köztársaság közötti határon, többek között a közös határellenőrzés és az információcseré révén (ideértve az érkezést megelőző információcserét is).

Középtávú prioritások

- A megfelelő infrastruktúra, műszaki felszerelés, IT-rendszerek, valamint pénzügyi és emberi erőforrások folyamatos biztosítása, a Moldovai Köztársaság integrált határigazgatási stratégiájának és cselekvési tervének megfelelően.
- A határigazgatás terén az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökséggel (Frontex) való együttműködés további erősítése.
- A határkoordinációs rendszer megerősítése nemzeti szinten.
- A nemzeti és helyi szinten kialakult helyzet javítása a kockázatelemzés, az információelemzés, továbbá a nemzeti és nemzetközi partnerekkel folytatott információcseré erősítése révén.

Jogi együttműködés

Középtávú prioritások

- Az együttműködés fokozása a Moldovai Köztársaság és az Eurojust között (minőségi és mennyiségi értelemben egyaránt) a határon átnyúló bűnügyek tekintetében.
- A polgári és kereskedelmi ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés folyamatos erősítése az alábbi intézkedések révén:
 - = A polgári ügyekben történő igazságügyi együttműködésről szóló multilaterális egyezményekhez, különösen a polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön történő bizonyításvételről szóló 1970. évi egyezményhez történő csatlakozás, és azok végrehajtása.
 - = A gyermekek védelméről szóló multilaterális egyezményekhez, különösen a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia családjogi egyezményeihez történő csatlakozás, és azok végrehajtása.
 - = A szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló 1996. évi egyezményhez történő csatlakozásnak és az egyezmény végrehajtásának az előkészítése, elsősorban a nemzeti kapacitások és erőforrások értékelése révén.

- A büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés megerősítése a megfelelő egyezményekhez – különösen az Európa Tanács egyezményeihez – történő csatlakozás és azok végrehajtása révén.

2.5. Kereskedelem és kereskedelemmel kapcsolatos ügyek (mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térség)

A mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térség a társulási megállapodás jelentős részét teszi ki. Ezért várható, hogy a megállapodás V. címében (Kereskedelem és kereskedelemmel kapcsolatos ügyek) foglalt ezen rész végrehajtása a társulási megállapodás átfogó kontextusában, valamint az EU és a Moldovai Köztársaság közötti kapcsolatok keretében betöltött jelentőségének megfelelő prioritást fog élvezni.

Árukereskedelem

A Felek – elsősorban közös konzultációk keretében – együttműködnek annak érdekében, hogy végrehajtsák az áruk (köztük az energia) piacra jutására vonatkozó rendelkezéseket, az alábbiak céljából:

Rövid távú prioritások

- A kereskedelmi mérlegre vonatkozó statisztikák további javítása annak érdekében, hogy a Felek továbbra is helyesen alkalmazzák a kijátszásellenes mechanizmust.
- Együttműködés a Moldovai Köztársaságban a versenyképesség javítását célzó menetrend végrehajtása terén.
- A Moldovai Köztársaságban bekövetkező, piacra jutással kapcsolatos fejleményekre és az ország piacra jutással kapcsolatos politikájára vonatkozó információk cseréje.
- A kereskedelem terén működő vállalkozások számára az üzleti klímát javító intézkedések végrehajtása.

Középtávú prioritások

- A Moldovai Köztársaság exportkapacitásának növelése, többek között vállalkozásokra szabott (vissza nem térítendő) exportfejlesztési pénzügyi és nem pénzügyi támogatást biztosító programokkal.
- Az EU és a Moldovai Köztársaság közötti együttműködés erősítése azon jogszabályok előkészítési és végrehajtási folyamatában, amelyekre szükség lehet a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térségre vonatkozó rendelkezések végrehajtásához.
- A társulási megállapodás XV-D. mellékletével összhangban az EU-ból származó árukra vonatkozó vámok eltörlése.
- A kereskedelmi vonatkozású energiaügyi rendelkezéseknek való megfelelés biztosítása.
- A 2016 és 2020 közötti időszakra vonatkozó, befektetésvonzásról és exportösztönzésről szóló nemzeti stratégia 2018–2020-as időszakra vonatkozó exportelemeinek végrehajtása, valamint e stratégia félidejének értékelése 2018-ban.

Műszaki előírások, szabványosítás és kapcsolódó infrastruktúra

A Felek együttműködnek a társulási megállapodás előírásai szerinti uniós műszaki előírásokkal, szabványosítással, metrológiával, hitelesítéssel, megfelelőségértékelési eljárásokkal és piacfelügyeleti rendszerekkel való összhang megvalósítása érdekében, a társulási megállapodásban és különösen annak a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térségre vonatkozó részében foglaltak szerint.

Az előkészületek az alábbiakra terjednek majd ki:

Rövid távú prioritások

- A hazai jogszabályoknak az uniós vívmányokhoz való közelítésére tett, a megállapodás vonatkozó mellékleteiben meghatározott vállalások teljesítésével és a megállapodás végrehajtásával kapcsolatos információk cseréje.
- Az érintett kormányzati szervek, intézmények és ügynökségek közigazgatási kapacitásainak erősítése.

Középtávú prioritások

- A műszaki előírások, a szabványosítás, a metrológia, a hitelesítés, a megfelelőség-értékelési eljárások és a piacfelügyeleti rendszer kezelésével kapcsolatos infrastruktúra kiépítése és modernizálása, a nemzeti informatikai rendszer létrehozását is beleértve.
- Az uniós szervezetekkel (mint például a CEN, a Cenelec, az ETSI, az EURAMET, az EA és a WELMEC) folytatott együttműködés fokozása.
- A kereskedelem technikai akadályaival kapcsolatos, moldovai köztársasági tervek egyéb releváns részleteire és az alkalmazandó határidőkre vonatkozó információcsere.
- A Moldovai Köztársaságban a magánszektor képviselő szervekkel együttműködve részletes tájékoztatói, tanácsadási és konzultációs kampány/intézkedés kidolgozása és végrehajtása, melynek célja segítséget nyújtani a Moldovai Köztársaság üzleti világa számára az uniós termékszabályok, valamint a termékek forgalomba hozatalára vonatkozó követelmények jobb megértéséhez.
- Együttműködés az ipari termékek megfelelőség-értékeléséről és elfogadásáról szóló megállapodás (ACAA) előkészítésének folyamatában.

Állat- és növény-egészségügyi intézkedések

A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy a Moldovai Köztársaság szorosabban összehangolja az élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó állat- és növény-egészségügyi előírásait, növény-egészségügyi, állat-egészségügyi és állatjóléti jogszabályait és gyakorlatát a társulási megállapodás vonatkozó mellékleteiben foglaltak szerinti uniós szabályozással. Ez az együttműködés az alábbiakra terjed majd ki:

Rövid távú prioritások

- A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek import/exportbizonyítványainak egyszerűsítése.
- A 2017 és 2022 közötti időszakra szóló élelmiszerbiztonsági stratégia kidolgozása és végrehajtása.
- A Nemzeti Élelmiszerbiztonsági Ügynökség és a Mezőgazdasági Minisztérium közötti együttműködés erősítése jogszabályreformok előkészítése, elfogadása és végrehajtása érdekében az állat- és növény-egészségügyi területen.
- A közigazgatási kapacitás erősítése a felelős kormányzati és végrehajtó szervek és hivatalok személyzetének képzése révén, hogy a jogszabályok előkészítése és végrehajtása összhangban álljon az uniós joggal.
- Tájékoztató kampányok szervezése az érintett hivatalok, vállalkozások és nem kormányzati szervezetek számára az uniós piacrajutási követelményekről, valamint a civil társadalom számára az élelmiszer- és takarmánybiztonság fogyasztói vonatkozásairól.
- Nemzetközileg elismert akkreditáció megszerzése a hatósági ellenőrzésekben részt vevő valamennyi laboratórium számára az exportot érintő állat- és növény-egészségügyi követelmények teljesítése, valamint a Moldovai Köztársaság belső piacán az állat- és növényegészségügy, valamint az élelmiszerbiztonság erősítése érdekében.

Középtávú prioritások

- A Nemzeti Élelmiszerbiztonsági Ügynökség kapacitásainak átszervezése és fejlesztése a 2017 és 2022 közötti időszakra szóló jövőbeni, új élelmiszerbiztonsági stratégia rendelkezései alapján.
- A Moldovai Köztársaság jelenlegi élelmiszer-biztonsági stratégiája végrehajtásának lezárása, különös hangsúlyt helyezve a jogszabályok minőségére és a jogérvényesítési képességre, valamint a feltárt hiányosságok orvoslására.
- A hazai jogszabályok közelítése a megállapodás vonatkozó mellékleteiben felsorolt uniós vívmányokhoz, továbbá azok eredményes végrehajtásának és betartásának biztosítása.
- Az infrastruktúra és a jogszabályok végrehajtásához szükséges, kapcsolódó kapacitás – különösen az állategészségügy, a növényegészségügy, az élelmiszer-biztonsági laboratóriumok és az állat-egészségügyi határállomások terén történő – további javítása az uniós követelményeknek megfelelően.
- Az élelmiszerekre és takarmányokra, valamint az állat- és növényegészségre és -biztonságra vonatkozó korai figyelmeztető rendszer létrehozásával kapcsolatos tevékenység lezárása.

Vámkönnyítések és a kereskedelmi eljárások egyszerűsítése

A Felek együttműködnek abból a célból, hogy összehangolják a Moldovai Köztársaság jogszabályait az uniós joggal és az EU vámigazgatási útmutatójával, valamint a társulási megállapodás 5. fejezetében és vonatkozó mellékleteiben meghatározott nemzetközi előírásokkal. Ez az együttműködés az alábbiakra terjed majd ki:

Rövid távú prioritások

- A Moldovai Köztársaság jogszabályainak hozzáigazítása az Európai Unió Vámkódexéhez.
- A vámügyi együttműködés stratégiai kerete végrehajtásának folytatása.
- A vámigazgatásnak és a vámigazgatás infrastruktúrájának a további modernizálása, valamint az alkalmazottak számára képzések szervezése, elsősorban abból a célból, hogy a Moldovai Köztársaságban erősítsék a szolgáltatásközpontú és korrupciótól mentes kultúrát.
- A Moldovai Köztársaságnak az Egységes Árutovábbítási Eljárásról szóló Egyezményhez való csatlakozására vonatkozó ütemterv elkészítése és az idevágó projektcsapat felállítása.
- A csalás elleni küzdelemre és a tiltott kereskedelem megelőzésére irányuló intézkedések erősítése, többek között a jövedéki termékek esetében, különösen a vámügyekben történő kölcsönös közigazgatási segítségnyújtásról szóló jegyzőkönyv keretében zajló megerősített együttműködés révén.
- A Moldovai Köztársaság azon jogszabályai hatékony végrehajtásának biztosítása, amelyek a földrajzi jelzések oltalmára és a szellemi tulajdon-jogok védelmére vonatkoznak, és e tekintetben megfelelő képzés biztosítása a vámtisztviselők számára.

Középtávú prioritások

- Az új vámkódex végrehajtására vonatkozó szabályozás kidolgozása.
- A Moldovai Köztársaság engedélyezett gazdálkodói rendszerének hozzáigazítása az EU rendszeréhez szem előtt tartva a kölcsönös elismerés lehetőségét.
- A jogszabályok kiigazítása és a feltételek megteremtése ahhoz, hogy a Moldovai Köztársaság csatlakozhasson az Egységes Árutovábbítási Eljárásról szóló Egyezményhez.
- A vámeljárások egyszerűsítésének és korszerűsítésének folytatása és azok hatékony végrehajtásának biztosítása.
- A kockázatalapú vámellenőrzésre vonatkozó együttműködés és azoknak a releváns információknak a megosztása, amelyek hozzájárulnak a kockázatkezelés javításához és az ellátási láncok biztonságához, a törvényes kereskedelem megkönnyítéséhez, valamint az importált, exportált és tranzitban lévő áruk biztonságához és védelméhez.
- A WHO dohányzás visszaszorításáról szóló keretegyezményéhez csatolt jegyzőkönyvhöz való mihamarabbi csatlakozást és a jegyzőkönyv végrehajtását lehetővé tevő eljárások felgyorsítása a dohánytermékek tiltott kereskedelmének felszámolása érdekében.

Származási szabályok

A Felek együttműködnek a társulási megállapodás jegyzőkönyvében meghatározott, továbbá a Moldovai Köztársaságnak a pán-euromediterrán preferenciális származási szabályokról szóló regionális egyezményhez való csatlakozásából következő szabályok végrehajtásában. Ez az együttműködés az alábbiakra terjed majd ki:

Rövid távú prioritások

- A Moldovai Köztársaság vámügyi szerve által az áruk származásának tanúsítása és ellenőrzése során alkalmazott jelenlegi eljárások megvitatása, és szükség esetén azok felülvizsgálata.

Középtávú prioritások

- A Moldovai Köztársaság segítése az egyezményhez való csatlakozásával járó kötelezettségeinek teljesítésében.
- A preferenciális származás tanúsítására és ellenőrzésére vonatkozó képzés nyújtása a Moldovai Köztársaság vámügyi szerve számára.

Letelepedés, szolgáltatáskereskedelem és elektronikus kereskedelem

A Felek a társulási megállapodás vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően folytatják a letelepedésről, a szolgáltatáskereskedelemről és az elektronikus kereskedelemről szóló párbeszédet. Végrehajtják a szolgáltatások terén tett vállalásokat, a társulási megállapodás vonatkozó mellékleteiben előírányzottaknak megfelelően. Ez az együttműködés az alábbiakra terjed majd ki:

Rövid távú prioritások

- Képzés és megfelelő közigazgatási kapacitás biztosítása a jogszabályok közelítésének kezelése érdekében.
- A jogközelítésre kiválasztott területeken tervezett és folyamatban lévő jogalkotási munkára vonatkozó rendszeres információcsere biztosítása, és e célra irányuló párbeszéd folytatása.
- Annak biztosítása, hogy a Moldovai Köztársaságban a szolgáltatásokra és a letelepedésre vonatkozó jogi keret tükrözze a jogokat és kötelezettségeket, és lehetővé tegye a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térségből eredő piacra jutással kapcsolatban tett vállalások eredményes teljesítését.

Folyó fizetések és tőkeozgás

A Felek folytatják a tőkeozgásokra és fizetésekre vonatkozó párbeszédet, különösen a társulási megállapodásban foglalt összes jelenlegi vállalás teljesítésének nyomon követése céljából.

Közbeszerzés

A Felek együttműködnek a társulási megállapodás közbeszerzési fejezetének és a kapcsolódó reformoknak a Moldovai Köztársaság általi végrehajtása terén. Ez az együttműködés az alábbiakra terjed majd ki:

Rövid távú prioritások

- A Moldovai Köztársaság közbeszerzésre vonatkozó jogi és intézményi kerete harmonizálásának koordinálása az Európai Bizottsággal.
- Pontos és időszerű tájékoztatás nyújtása a Moldovai Köztársaság jogszabályaival kapcsolatos fejleményekről, különösen a közbeszerzési politikát és jogérvényesítést érintő, tervezett jogalkotási munkáról, valamint az intézményi keret alakulásáról.
- A Moldovai Köztársaság közbeszerzési stratégiájának további végrehajtása, és ezáltal egy olyan jól működő, versenyképes, elszámoltatható és átlátható beszerzési rendszer biztosítása, amely megteremti és fenntartja a Moldovai Köztársaság állampolgárainak és a nemzetközi közösségnek a közbeszerzési eljárásokba vetett bizalmát.
- A vonatkozó uniós jogszabályokhoz közelítő közbeszerzési jogszabályok bevezetése és végrehajtása a közművek, a koncessziók és a köz- és magánszféra közötti partnerség területén.
- Annak garantálása, hogy a panaszrendezéssel foglalkozó, független nemzeti ügynökség elegendő közigazgatási kapacitással rendelkezzen ahhoz, hogy eredményes jogorvoslatot tudjon biztosítani a vonatkozó uniós jogszabályokkal összhangban.
- A közbeszerzési politika végrehajtásának felügyeletéért felelős szervek szükséges szakismereteinek és közigazgatási kapacitásának fejlesztése.
- A jogorvoslati rendszer hozzáigazítása a függetlenséggel, a feddhetetlenséggel és az átláthatósággal kapcsolatos normákat tartalmazó uniós vívmányokhoz, ami biztosítja a gyors és hozzáférhető panaszkezelést.
- A közbeszerzési eljárások hatékonyságának növeléséhez szükséges képességek és közigazgatási kapacitás fejlesztése, ideértve azokat a szempontokat, amelyek hozzájárulhatnak a Moldovai Köztársaság intelligens, fenntartható és inkluzív gazdasági növekedéséhez.

Középtávú prioritások

- A Moldovai Köztársaság közbeszerzési stratégiájának további végrehajtása.
- A nemzeti közbeszerzési reform biztosítása a vonatkozó és aktuális uniós jogi kerethez való fokozatos igazodás révén, továbbá a reform megfelelő végrehajtásának és érvényesülésének biztosítása.

- A közvállalkozásokra vonatkozó közbeszerzési szabályok meghatározása az uniós normákkal és bevált gyakorlatokkal összhangban.
- Az e-közbeszerzés további kiépítése és a vonatkozó IT-eszköz funkcióinak javítása.
- Központi beszerzési szervek létrehozásának fontolóra vétele, és annak biztosítása, hogy valamennyi ajánlatkérő szerv/entitás rendelkezzen a feladataik ellátásához megfelelő létszámmal és a szükséges erőforrásokkal.

Szellemitulajdon-jogok

A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy a Moldovai Köztársaság jogszabályait összehangolják a szellemi tulajdon-jogok védelméről szóló uniós jogszabályokkal és nemzetközi normákkal, és garantálják az összes szellemi tulajdon-jog – köztük a földrajzi jelzések – hatékony védelmét a társulási megállapodásban meghatározottaknak megfelelően. Ez az együttműködés az alábbiakra terjed majd ki:

Rövid távú prioritások

- A szellemi tulajdon védelmével kapcsolatos megfelelőbb tájékoztatásra irányuló intézkedések meghozatala, valamint a jogosultakkal való hatékony párbeszéd biztosítása.
- A hazai jogszabályok megfelelő végrehajtásának és érvényesülésének biztosítása, összhangban az e területre vonatkozó – többek között a földrajzi jelzések oltalmát érintő – uniós előírásokkal, valamint a társulási megállapodás alapján a szellemi tulajdon-jog végrehajtásával és érvényesítésével kapcsolatos ellenőrzési eszközök kidolgozása.
- Az érintett közigazgatási szervek tisztviselői és a bírói kar tagjai számára megfelelő képzés biztosítása a földrajzi jelzések oltalmáról.

Középtávú prioritások

- Annak biztosítása, hogy mindkét fél jogosultjainak szellemi tulajdonjogai megfelelő és hatékony szintű védelemben részesüljenek, valamint megfelelő intézkedések álljanak rendelkezésre e jogok érvényesítéséhez.
- A felelős kormányzati szervek és végrehajtó hivatalok – így a Moldovai Köztársaság vámügyi szerve – jogérvényesítési kapacitásának erősítése, valamint rendszeres jelentéstétel a közigazgatási kapacitás helyzetéről.
- A jogosultak igazságszolgáltatáshoz való jogát garantáló megfelelő jogi keret, valamint a szankciók rendelkezésre állásának és hatékony végrehajtásának biztosítása.
- A releváns intézményi struktúrák, valamint a szellemi tulajdonnal foglalkozó állami ügynökség és a közös jogkezelő szervezetek megerősítése. A harmadik országok hatóságaival, a közös jogkezelést végző szervezeteivel és iparági szövetségeivel folytatott együttműködés erősítése.
- A 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi végrehajtási irányelvben ⁽¹⁾, valamint a szellemi tulajdonjogok vámhatósági érvényesítéséről szóló, 2013. június 12-i 608/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben ⁽²⁾ foglalt előírások végrehajtása.
- A hamisítás és a kalózkodás elleni hatékony intézkedések meghozatala, valamint a szellemi tulajdonjogra vonatkozó, 2020-ig szóló nemzeti stratégián alapuló végrehajtási jogszabályok és a szellemi tulajdonjogok megsértésével kapcsolatos szankciók hatékony végrehajtásának biztosítása, továbbá kézzelfogható és mérhető célértékeken és adatokon alapuló, rendszeres jelentések készítése.

Verseny

A Felek együttműködnek a társulási megállapodás versenyjogi fejezete és a kapcsolódó reformok végrehajtása terén. Ez az együttműködés az alábbiakra terjed majd ki:

Középtávú prioritások

- Annak biztosítása, hogy a Moldovai Köztársaság intézményi kerete és közigazgatási kapacitása garantálja a versenyjogszabályok pártatlan módon történő eredményes végrehajtását és az összes gazdasági szereplő számára egyenlő versenyfeltételek biztosítását.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/48/EK irányelve (2004. április 29.) a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről (HL L 157., 2004.4.30., 45. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 608/2013/EU rendelete (2013. június 12.) a szellemi tulajdonjogok vámhatósági érvényesítéséről és az 1383/2003/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 181., 2013.6.29., 15. o.).

- Az e területre vonatkozó jogérvényesítési jogszabályokkal, és a versenyjoggal összefüggő egyéb jogalkotási fejleményekkel kapcsolatos párbeszéd erősítése, ideértve az állami támogatásra vonatkozó szabályok általános érvényesítésével kapcsolatban a hatóságoknak nyújtott képzést és eseti szakértői tanácsadást.

Átláthatóság

A Felek kitüntetett figyelmet fordítanak az alábbiakra irányuló tevékenységre:

Rövid távú prioritások

- A kormány kommunikációs stratégiájának fejlesztése és a kormányzat tájékoztatási erőfeszítéseinek összpontosítását szolgáló kulcsfontosságú témakörök meghatározása.
- A kormányzati tájékoztató iroda stratégiai tervezési képességeinek erősítése.
- Az átlátható szakpolitikai döntéshozatal bevált módszereinek és tapasztalatainak megvitatása, nevezetesen a civil társadalom szakpolitikai párbeszédbe való bevonása révén.
- Információcsere és megfelelő képzés biztosítása, többek között a kommunikációs mechanizmusokra és az érdekelt felekkel folytatott konzultációkra vonatkozóan.
- Szemináriumok és a nagyközönségnek szóló egyéb események megtartása azzal a céllal, hogy ismertessék a társulási megállapodás és a jogközelítési folyamat végrehajtását.

Középtávú prioritások

- A kereskedelemmel kapcsolatos politikai döntéshozatal átláthatóságára vonatkozó vállalások tiszteletben tartása, valamint az ennek érdekében esetleg létrehozandó, szükséges mechanizmusok mérlegelése.
- A nyilvános információhoz való, törvényben előírt szabad és könnyű hozzáférés javítása.

A kereskedelem és a fenntartható fejlődés

A Felek folytatják a párbeszédet a társulási megállapodás vonatkozó fejezetében meghatározott kérdésekről, és azok megoldására törekednek. Ez a párbeszéd az alábbiakra terjed majd ki:

Rövid és közép távú prioritások

- A releváns belső szakpolitikai keret, illetve a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos nemzetközi kötelezettségvállalások végrehajtására vonatkozó információcsere.
- Az érdekelt bevonása és a civil társadalommal folytatott párbeszéd tekintetében az ezen fejezet keretében vállalt kötelezettségek hatékony végrehajtásának megvitatása.
- Annak biztosítása, hogy a munkaügyi ellenőrzés továbbra is megfeleljen az ILO előírásainak és az uniós elveknek.
- A bevált gyakorlatok és a releváns tapasztalatok cseréje.

A Felek szem előtt tartják, hogy a 2.2. szakaszban szereplő szakszervezeti jogokkal és alapvető munkaügyi normákkal összefüggő prioritások, valamint a 2.6. szakaszban (*Foglalkoztatás, szociálpolitika és esélyegyenlőség*) meghatározott prioritások igen lényegesek a kereskedelemről és fenntartható fejlődésről szóló fejezet végrehajtásához, tehát a fentieket a társulási megállapodás említett részével összefüggésben kell kezelni.

2.6. Gazdasági fejlődés és piaci lehetőségek

A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy segítsék a Moldovai Köztársaságot a teljes mértékben működőképes piacgazdaság kiépítésében, és abban, hogy fokozatosan összhangba hozza politikáit az uniós szakpolitikákkal, a makrogazdasági stabilitás, a rendezett államháztartás, az erős pénzügyi rendszer és a fenntartható fizetési mérleg irányadó elveinek megfelelően. Ez az együttműködés mindenekelőtt a következő célkitűzések megvalósításához járul hozzá:

Rövid távú prioritások

- A Nemzetközi Valutaalappal (IMF) közösen jóváhagyott reformprogram végrehajtása.
- Az EU-val közösen jóváhagyott, makroszintű pénzügyi támogatási művelet végrehajtásának megkezdése, annak elfogadását követően.

Középtávú prioritások

- A Nemzetközi Valutaalappal (IMF) közösen jóváhagyott reformprogram maradéktalan végrehajtása.
- Az EU-val közösen jóváhagyott, makroszintű pénzügyi támogatási művelet maradéktalan végrehajtása, annak elfogadását követően.
- A makrogazdasági fejlemények nyomon követése, a szakpolitikai kihívások megvitatása és a rendszeres makrogazdasági párbeszédet erősítő bevált módszerekkel kapcsolatos információk cseréje a gazdaságpolitikai döntéshozatal javítása érdekében.
- A Moldovai Köztársaság Nemzeti Bankja és a Pénzügyi Piacok Nemzeti Bizottsága függetlenségének, szabályozási hatáskörének és kapacitásának további erősítése. A monetáris politikával és az árfolyam-politikával, továbbá a pénzügyi és a bankszektor szabályozásával és a felügyeleti politikákkal kapcsolatos uniós tapasztalatok megosztása a Moldovai Köztársaság e területeken meglévő képességeinek továbbfejlesztése érdekében.
- Az államháztartás fenntarthatóságának és irányításának javítása költségvetési reformok végrehajtása révén, ideértve a költségvetés feletti parlamenti felügyelet végrehajtásának javítását.
- Nyitott, versenyen alapuló és átlátható privatizációs szabályok és eljárások további kidolgozása, valamint azok végrehajtása a bevált uniós gyakorlatoknak megfelelően.

Társasági jog, számvitel és pénzügyi ellenőrzés, vállalatirányítás

A Felek együttműködnek abból a célból, hogy – különösen az alábbi intézkedések révén – felkészítsék a Moldovai Köztársaságot az uniós jog, valamint a társulási megállapodás vonatkozó mellékleteiben említett nemzetközi jogi eszközök végrehajtására:

Rövid távú prioritások

- A Moldovai Köztársaság számvitel és pénzügyi ellenőrzés területére vonatkozó jogszabályainak közelítése a társulási megállapodás II. mellékletében felsorolt uniós és nemzetközi jogi eszközökhöz.
- A hatályos jogszabályok állapotára és az uniós jognak való megfelelésére vonatkozó időszerű, releváns és pontos információk cseréje a Felek által elfogadott formátumban, hogy ezáltal az uniós jogot a közösen elfogadott ütemtervnek megfelelően hajtsák végre.
- Azoknak a területeknek a meghatározása, ahol képzést, kapacitásépítést és szakértelmet kell biztosítani.
- A felügyelőiségek és a különböző felügyeleti szervek rendszerének egyszerűsítése a hatékonyság növelése és a korrupció lehetőségeinek csökkentése érdekében. A végső cél az, hogy fejlődjön az üzleti környezet, valamint javuljon a jogszabályok és az előírások érvényre juttatása.

Középtávú prioritások

- A Moldovai Köztársaság társasági jog végrehajtásában, számvitelben, pénzügyi ellenőrzésben és vállalatirányításban részt vevő állami intézményei közigazgatási kapacitásainak fejlesztése.
- Megbeszélések kezdeményezése a vállalkozások tényleges tulajdonosait tartalmazó nyilvántartás létrehozásáról.

Foglalkoztatás, szociálpolitika és esélyegyenlőség

A Felek együttműködnek az alábbiak érdekében:

Rövid távú prioritások

- A 2017 és 2020 közötti időszakra vonatkozó foglalkoztatási stratégia hatékony végrehajtásához szükséges feltételek biztosítása.
- A munkaügyi ellenőrzés eredményes működését lehetővé tevő alapfeltételek érvényesülésének biztosítása.
- A szociális párbeszéd folyamatos előmozdítása, többek között a szociális partnerek kapacitásainak fejlesztése útján.

Középtávú prioritások

- A 2017 és 2020 közötti időszakra vonatkozó foglalkoztatási stratégia hatékony végrehajtásának folytatása.
- Az uniós jog végrehajtása a munkahelyi egészségvédelem és biztonság, a munkajog és a munkafeltételek terén, a társulási megállapodás vonatkozó mellékleteiben említetteknek megfelelően, különösen a következők céljából:
 - = a közigazgatási és jogérvényesítési kapacitás megerősítése a munkahelyi egészségvédelem és biztonság, valamint a munkajog területén, elsősorban a munkaügyi felügyelőség és az illetékes igazságügyi szervek tekintetében,
 - = a szociális partnerek kapacitásainak fejlesztése (pl. az egészségvédelemre és biztonságra, valamint a munkajogra vonatkozó uniós jogszabályokkal és előírásokkal kapcsolatos képzés).
- A foglalkoztatásra vonatkozó stratégiai megközelítés kidolgozása a következők céljából: a tisztességes munkafeltételeket biztosító, megfelelőbb munkahelyek számának növelése, a készségek és a munkalehetőségek munkaerő-piaci megfeleltetésének javítása, valamint az aktív támogatás és a hatékony foglalkoztatási szolgálatok előmozdítása, továbbá befogadó munkaerőpiac előmozdítása. Az ILO és a Moldovai Köztársaság által közösen elfogadott, a tisztességes munka előmozdítását célzó nemzeti programok végrehajtása.
- A foglalkoztatási és a szociálpolitika kidolgozásáért és végrehajtásáért felelős közigazgatási szervek, különösen a foglalkoztatási és a szociális szolgálatok kapacitásának erősítése.

Fogyasztóvédelem

A társulási megállapodás vonatkozó mellékletében említett uniós jogszabályok és nemzetközi jogi eszközök végrehajtásának előkészítése érdekében a Felek együttműködnek az alábbiak céljából:

Rövid távú prioritások

- A Moldovai Köztársaságban ez idáig elfogadott összes fogyasztóvédelmi vívmány felülvizsgálata az ezen a területen nemrég elfogadott uniós vívmányok tükrében (melyek felsorolását a társulási megállapodás IV. melléklete tartalmazza).
- A Fogyasztóvédelmi Ügynökség többéves intézményfejlesztési tervének végrehajtása.
- A Nemzeti Élelmiszer-biztonsági Ügynökség többéves intézményfejlesztési tervének végrehajtása.

Középtávú prioritások

- A nemzeti érdekelt felek közötti, a veszélyes, nem élelmiszer-jellegű termékekről és azok visszahívásáról folytatott hatékony kommunikációt lehetővé tevő nemzeti rendszer létrehozása és bevezetése.
- A veszélyes, élelmiszer-jellegű termékekre vonatkozó információcserét szolgáló RASFF-alapú rendszer létrehozása és bevezetése az élelmiszer- és takarmánybiztonsági riasztási rendszer uniós modellje alapján.
- A különböző élelmiszer-biztonsági ellenőrzési pontok (határállomások, növény- és állategészségügyi szolgálatok, továbbá a szántónövény- és talajteszteléssel és -tanúsítással foglalkozó nemzeti központ) integrálása egyetlen irányítási és információs rendszerbe.
- Élelmiszerek és nem élelmiszer-jellegű termékek kockázatalapú irányítási, elemzési és kontroll eljárásainak továbbfejlesztése és betartatása.
- A Fogyasztóvédelmi Ügynökség többéves intézményfejlesztési tervének időszakos értékelése és amennyiben szükséges, annak felülvizsgálata.
- A Nemzeti Élelmiszer-biztonsági Ügynökség többéves intézményfejlesztési tervének időszakos értékelése és amennyiben szükséges, annak felülvizsgálata.
- A Moldovai Köztársaság állat- és növényegészségügyi jogi és szabályozási keretrendszerének további hozzáigazítása az uniós vívmányokhoz.
- A Moldovai Köztársaság fogyasztóvédelmi jogérvényesítéssel kapcsolatos közigazgatási kapacitásának erősítése, különösen annak révén, hogy képzést nyújtanak kormányzati tisztviselők és egyéb fogyasztóvédelmi érdekképviselek számára az uniós jogszabályok átültetéséről és az azt követő végrehajtásáról és érvényesítéséről.

Statisztika

A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy szorosabban összehangolják a Moldovai Köztársaság jogszabályait a statisztika területére vonatkozó uniós joggal. Ez az együttműködés az alábbiakra terjed majd ki:

Rövid távú prioritások

- Az európai statisztikákról szóló 223/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹⁾ alapján kidogozott, továbbá a kelet-európai, a kaukázusi és a közép-ázsiai országok hivatalos statisztikáiról szóló általános jogszabályon alapuló, a hivatalos statisztikákról szóló törvény jóváhagyása.
- Az 1059/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽²⁾ szerinti NUTS-osztályozás jóváhagyása további módosításokkal és kiigazításokkal.
- A 2014. évi nép- és lakásszámlálás végeredményeinek közzététele, valamint a népességi adatok javítása az adminisztratív adatforrások használatának kiterjesztése révén.
- Regionális számlákra vonatkozó becslések készítése az SNA 1993/ESA 1995 módszertan szerint.
- A Moldovai Köztársaság nemzeti statisztikai hivatala szakmai és intézményi függetlenségének biztosítása a közlő közigazgatási reform végrehajtása során, a közigazgatásban betöltött jelenlegi státuszának és helyzetének megőrzése révén.

Középtávú prioritások

- Uniós szabványok szerint számított harmonizált fogyasztói árindex (HICP) biztosítása.
- Az SNA 2008/ESA 2010 módszertan átültetése, valamint a főbb makrogazdasági mutatókkal kapcsolatos idősorok újraszámítása a jóváhagyott módszertannak megfelelően.
- A hivatalos statisztikákra vonatkozó, az európai előírásoknak megfelelő minőségbiztosítási rendszer végrehajtása.

Adózás

A Felek erősítik az együttműködést a Moldovai Köztársaság adórendszerének és adóhatóságának az uniós és a nemzetközi előírások alapján történő javítása és fejlesztése céljából. Ennek keretében előkészületeket tesznek arra, hogy a Moldovai Köztársaság jogszabályait fokozatosan még nagyobb mértékben összehangba hozzák a társulási megállapodás mellékletében említett uniós jogszabályokkal és nemzetközi jogi eszközökkel, és ezen belül is mindenekelőtt elvégzik az alábbi tevékenységeket:

Rövid távú prioritások

- A Moldovai Köztársaság héára és jövedéki adókra vonatkozó adótörvényének összehangolása a vonatkozó uniós irányelvekkel a társulási megállapodás VI. mellékletében foglalt rendelkezések szerint.
- Az OECD-vel és az uniós tagállamok adóhatóságaival való együttműködés kialakításának folytatása, az adózás területével kapcsolatos új tapasztalatok és tendenciák kicserélése révén.

Középtávú prioritások

- Az adójogszabályok javítása és egyszerűsítése.
- A közvetlen adók tisztességes és hatékony kivetésének és beszedésének biztosítását célzó intézkedések elfogadása.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 223/2009/EK rendelete (2009. március 11.) az európai statisztikákról és a titoktartási kötelezettség hatálya alá tartozó statisztikai adatoknak az Európai Közösségek Statisztikai Hivatala részére történő továbbításáról szóló 1101/2008/EK, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet, a közösségi statisztikákról szóló 322/97/EK tanácsi rendelet és az Európai Közösségek statisztikai programbizottságának létrehozásáról szóló 89/382/EGK, Euratom tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 87., 2009.3.31., 164. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1059/2003/EK Rendelete (2003. május 26.) a statisztikai célú területi egységek nomenklatúrájának (NUTS) létrehozásáról (HL L 154., 2003.6.21., 1. o.).

- A héa és a jövedékiadó-mentesség területére vonatkozó moldovai köztársasági jogszabályok közelítése az uniós jogszabályokhoz a társulási megállapodás VI. mellékletével összhangban.
- A nemzetközi adóügyi együttműködés megerősítése a jó adóügyi kormányzás erősítése céljából, vagyis az átláthatóság, az információcsere és a tisztességes adóverseny elveinek érvényesítése révén.
- Az adóhatóság kapacitásának javítása a változásmenedzsment erősítése révén, továbbá az intézményi és az operatív reform végrehajtása, az európai integrációs folyamathoz való hozzájárulás, valamint az információs technológia modernizálása.
- Az adóhatóság kapacitásának javítása a hátralékok felhalmozódásának elkerülése, a hatékony adóbeszedés biztosítása, valamint az adócsalás és az adókikerülés elleni küzdelem megerősítése érdekében.
- Intézkedések meghozatala a jövedéki termékekkel kapcsolatos csalás és csempészet elleni küzdelemre irányuló politikák összehangolása céljából.

Pénzügyi szolgáltatások

A Felek együttműködnek abban, hogy felkészítsék a Moldovai Köztársaságot pénzügyi szabályozási és felügyeleti keretének modernizálására, hogy az ország ezáltal megfeleljen a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó nemzetközileg elfogadott szabályozási standardoknak. Az országnak ennek során alkalmaznia kell a társulási megállapodás vonatkozó mellékleteiben felsorolt uniós jogszabályokat és nemzetközi jogi eszközöket – e megállapodás IV. címét (Gazdasági és egyéb ágazati együttműködés) is ideértve –, melyek referenciaként szolgálnak a Moldovai Köztársaság számára megfelelő szabályok egész sorának kidolgozásához. Ez az együttműködés a következő intézkedéseket fogja át és a következő célkitűzések megvalósításához járul hozzá:

Rövid távú prioritások

- A részvényesekkel kapcsolatos átláthatóságot és a biztosítási piac pénzügyi stabilitását garantáló lépések megtétele.
- A Moldovai Köztársaság bankrendszerét érintő 2014-es csalási ügyek alapos, átlátható és pártatlan kivizsgálásának biztosítása annak érdekében, hogy az eltulajdonított pénzeszközöket visszaszerezzék és a felelősöket bíróság elé állítsák.
- A jogi keret további javítása az olyan szükséges eszközök és intézkedések (pl. a részvényesek felelősségének növelése, szigorúbb szankciók kiszabása) révén, melyek a 2014. évi banki csalásokat lehetővé tevő tényezők megszüntetését célozzák, illetve arra irányulnak, hogy valamennyi szinten megelőzzék a hasonló csalárd tranzakciókat.
- Nemzetközileg elfogadott szabványoknak megfelelő betétbiztosítási keret fokozatos kidolgozása és elfogadása.
- A Pénzügyi Piacok Nemzeti Bizottsága által kidolgozott, a nem banki hitelszervezetekről szóló törvény elfogadása.
- Az uniós pénzügyi felügyelettel való kapcsolattartás és információcsere kialakítása. Az EU ezen belül is mindenképp előtérbe kell helyezni a szükséges támogatást a moldovai köztársasági hatóságok részére az érintett uniós szabályozási és felügyeleti hatóságokkal (pl. az Európai Központi Bankkal és az uniós tagállamok hatóságaival) a pénzügyi szolgáltatások terén folytatandó információcseréről és együttműködésről szóló megállapodások megkötéséhez.
- Naprakész, releváns és pontos információk cseréje a Moldovai Köztársaság hatályos jogszabályainak aktuális helyzetéről.
- Azon területek azonosítása, amelyeken képzést, kapacitásépítést és szakértelmet kell biztosítani.

Középtávú prioritások

- A nemzetközileg elfogadott szabályozási standardoknak megfelelő új szabályozási és felügyeleti keret létrehozása, az új felügyeleti megközelítést és eszközöket is beleértve.
- A pénzügyi ágazat banki részében a vállalatirányítást és a kockázatkezelést javító, átfogó keret bevezetése.
- Makroprudenciális felügyeleti keret kialakítása.

- Kapacitásépítés a pénzügyi szektor területén elfogadott új jogszabályok végrehajtásához.
- A felügyeleti hatóságok közigazgatási kapacitásának javítása a nemzetközileg elfogadott szabványoknak megfelelően.
- A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megelőzésére és az azok elleni küzdelemre vonatkozó nemzeti jogszabályok fejlesztése, a következők révén: az e területekre vonatkozó uniós jogszabályok végrehajtása; az együttműködés erősítése a Pénzügyi Akció Munkacsoporttal (FATF), az Európa Tanáccsal, különösen az utóbbi pénzmosás elleni intézkedések értékelését vizsgáló szakértői bizottságával (MONEYVAL) és az uniós tagállamok egyéb érintett hatóságaival; valamint a Moldovai Köztársaság, illetve az uniós tagállamok pénzügyi információs hatóságai közötti egyetértési megállapodások aláírása.
- A pénzmosás elleni küzdelemre és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemre vonatkozó nemzeti jogszabályok végrehajtásának felügyeletéért felelős állami hatóságok és szervezetek közötti együttműködés fejlesztése.

Ipar- és vállalkozáspolitikai

A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy javítsák az üzleti és a szabályozási környezetet a Moldovai Köztársaságban, hogy ezáltal a vállalkozások valamennyi típusa esetében serkentsék az általuk eszközölt beruházásokat és az általuk végzett üzleti tevékenységeket, kiemelt figyelmet fordítva a kis- és középvállalkozásokra, a mikrovállalkozásokat is beleértve. Ez az együttműködés az alábbiakra terjed majd ki:

Rövid távú prioritások

- A 2012–2020-as időszakra szóló kkv-ágazatfejlesztési stratégia és az ahhoz kapcsolódó cselekvési terv végrehajtása az új kkv-törvénnyel, továbbá az ország felülvizsgált versenyképességi menetrendjével, valamint a befektetések vonzására és az export ösztönzésére irányuló, a 2016–2020-as időszakra szóló nemzeti stratégiával és a hozzá tartozó cselekvési tervvel összhangban.
- Az infrastruktúra fejlesztését és az innovációt előtérbe helyező iparpolitika kialakítása.
- A vállalkozások versenyképességét és a kis- és középvállalkozásokat segítő program (COSME) – és annak keretében az olyan kezdeményezések, mint például az Enterprise Europe Network (EEN), az „Erasmus fiatal vállalkozóknak”, valamint klaszter együttműködési projektek – eredményes végrehajtása az érintett intézményi és magánszektorbeli szereplők kapacitásának erősítése révén a Moldovai Köztársaságban.
- Innovációs kapacitások megerősítésére irányuló kezdeményezések végrehajtása a keleti partnerség keretében indított új *EU4Innovation* kezdeményezéssel összhangban, előmozdítva az innovatív vállalkozások támogatására szolgáló szakpolitikai intézkedések és ösztönzők kidolgozását.

Középtávú prioritások

- Az országspecifikus ütemterv és az európai kisvállalkozói intézkedéscsomag (SBA) értékelése keretében tett ajánlások végrehajtása.
- A kkv-k fejlesztésének összekapcsolása a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térség teremtette lehetőségekkel, ideértve az üzleti (támogatási) hálózatokat (pl. Enterprise Europe Network) és a klasztereket, továbbá az e területre vonatkozó klaszterpolitika kidolgozásának befejezése.
- Az üzleti és kkv-szövetségek (és az ágazati szövetségek) szerepének erősítése a köz- és a magánszféra közötti párbeszéd javítása érdekében.
- Az ipari termelés fejlesztésének mint munkahelyteremtő tényezőnek a modernizáció és innováció révén történő fellendítésére szolgáló stratégiai, jogalkotási és operatív keret végrehajtása a Moldovai Köztársaságban, többek között klaszterek útján, ahol ez gazdasági szempontból releváns. E tekintetben folytatni kell az új iparpolitika kidolgozását és végrehajtását.

Bányászat és nyersanyagok

A Felek információt cserélnek a bányászatról és a nyersanyagokról annak érdekében, hogy jobban megértsék egymás stratégiai irányvonalait és politikáit. A megbeszélésekre az erre a célra létrehozott albizottságban kerül sor.

Turizmus

A Felek együttműködnek az alábbiak érdekében:

Középtávú prioritások

- Kapcsolatok kialakítása a versenyképes és fenntartható turisztikai ágazat fejlesztésének erősítése érdekében, valamint a moldovai köztársasági és az uniós gazdasági szereplők között a turizmus terén folyó együttműködés elmélyítéséhez szükséges lépések felvázolása.
- A bevált gyakorlatok további cseréje és az ismeretek, valamint a képzési és oktatási gyakorlatok további megosztása a turizmus területén.

Mezőgazdaság és vidékfejlesztés

A szakpolitika és a jogszabályok uniós közös agrárpolitikához (KAP) való közelítést célzó együttműködés, és különösen a társulási megállapodás vonatkozó mellékleteiben meghatározott területeken tett vállalkozásra vonatkozó határidők betartása érdekében a Felek a következő területeken működnek együtt:

Rövid távú prioritások

- A mezőgazdaságot és a vidékfejlesztést érintő támogatási elvekről szóló általános törvény végrehajtása, ezáltal az e területre vonatkozó szakpolitika végrehajtásának javítása.
- A Mezőgazdasági Minisztérium és az élelmiszeripar kapacitásainak fejlesztése a mezőgazdasági statisztikák és a gazdasági elemzések terén.

Középtávú prioritások

- A mezőgazdaság és a vidékfejlesztés terén a szakpolitikai, jogi és intézményi keret kidolgozása és végrehajtása (az élelmiszerbiztonsági követelményeket, a minőségpolitikát, a biogazdálkodás területét és a forgalmazási előírásokat is beleértve).
- Meghatározott mezőgazdasági alágazatokra vonatkozó ágazati programok kidolgozása, előmozdítása és végrehajtása.
- A mezőgazdasági termelés versenyképességének növelése, valamint a gazdasági tevékenységek diverzifikálásának javítása a vidéki térségekben.
- A földhasználat nyomon követéséhez, továbbá a földreform elősegítéséhez és a mezőgazdasági üzemek megerősítéséhez alapul szolgáló naprakész és átlátható kataszter-nyilvántartás létrehozása, az agrár-élelmiszeripari ágazat strukturális helyzetének javítása, valamint a mezőgazdasági és a vidékfejlesztési politikák végrehajtása céljából.
- A fenntartható földhasználat javítása az agrár-élelmiszeripari ágazatban.
- A vízkészletek fenntartható felhasználásának javítása az agrár-élelmiszeripari ágazatban új technológiák alkalmazása révén.
- A központi és helyi közigazgatási szervek vidékfejlesztési politikákkal kapcsolatos kapacitásainak fejlesztése.
- A kifizető ügynökség kapacitásának erősítése a folyósított állami támogatás átláthatóságának, hatékonyságának és kiszámíthatóságának biztosítása céljából.
- A mezőgazdasági ágazat éghajlati kockázatokkal szembeni kitettségének csökkentése.

Információs társadalom / Digitális gazdaság és társadalom

A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy az ország digitális környezeteit hozzáigazítsák az EU digitális egységes piacához. Ez a Moldovai Köztársaságban munkahelyeket fog teremteni, valamint elő fogja segíteni a növekedést és az innovációt, különösen a fiatalok javára, ami a helyi vagy távoktatási, illetve a helyi és távmunka-lehetőségeket, továbbá az alacsony kezdőtőkével rendelkező vállalkozások indításának lehetőségét illeti. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy segítsék a Moldovai Köztársaságot a társulási megállapodás vonatkozó mellékleteiben említett uniós vívmányok végrehajtásában, az alábbiak céljából:

Rövid távú prioritások

- A nemzeti elektronikus hírközlési szabályozó függetlenségének és közigazgatási kapacitásának erősítése annak biztosítása érdekében, hogy képes legyen megfelelő szabályozási intézkedések meghozatalára és saját határozatainak és valamennyi alkalmazandó rendeletnek az érvényesítésére, valamint a tisztességes verseny garantálására a piacokon.
- Előrelépés a 112-es egységes európai segélyhívó szám bevezetésében a Moldovai Köztársaságban.

Középtávú prioritások

- A digitális ágazat erősítése a digitális egységes piac megvalósításával kapcsolatos információk és tapasztalatok cseréje révén. Az uniós jogszabályokhoz, bevált gyakorlatokhoz és előírásokhoz való igazodás előmozdítása a Moldovai Köztársaságban, többek között a következők tekintetében: e-kereskedelem, adatvédelem a hálózat rezilienciája révén, nemzeti kiberbiztonsági stratégia kidolgozása, a nemzeti hálózatbiztonsági vészhelyzeteket elhárító csoport (CERT) kapacitásainak kiépítése, valamint nemzeti modell meghatározása a vidéken kiépítendő szélessávú kapcsolatokhoz.
- A kiberbiztonság szintjének és a személyes adatok védelmének növelése az elektronikus kommunikáció terén, a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatások rendelkezésre állásának és integritásának biztosítása, valamint a polgárok e szolgáltatásokba vetett bizalmának növelése érdekében.

Közegészségügy

A Felek együttműködnek a következő területeken:

Rövid távú prioritások

- A Moldovai Köztársaság aktív részvételének előmozdítása az EU 2014 és 2020 közötti időszakra szóló egészségügyi programjában.

Középtávú prioritások

- Az egészségügyi ágazat területére irányuló reformok előmozdítása, valamint a Moldovai Köztársaság segítése a társulási megállapodás mellékleteiben említett, az egészségügy területére vonatkozó uniós vívmányok végrehajtására való felkészülésben, különös tekintettel a dohányzás visszaszorítására, az emberi eredetű anyagok (vér, szövetek, szervek és sejtek) minőségére és biztonságára és az egészségügyi veszélyekre vonatkozó jogszabályokra, továbbá a Moldovai Köztársaság azon nemzetközi kötelezettségeivel is összhangban, amelyek a dohányzás visszaszorításáról szóló keretegyezményből és a Nemzetközi Egészségügyi Rendszabályokból fakadnak.
- A fertőző betegségekkel kapcsolatos felkészültség, képzés és járványügyi felügyelet erősítése, többek között a következők révén: 1. A Moldovai Köztársaság részvétele az intervenciók epidemiológiai képzés mediterrán programjában (MediPIET), 2. együttműködés az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központtal, 3. a HIV-fertőzés, a tuberkulózis és a hepatitis megelőzését és visszaszorítását szolgáló nemzeti programok tekintetében az ország felelősségvállalásának és a programok fenntarthatóságának biztosítása, 4. az immunizációs programok megerősítése.
- A dohánytermékek tiltott kereskedelmének felszámolásáról szóló jegyzőkönyvhöz való csatlakozás, majd a jegyzőkönyv végrehajtásának biztosítása.
- A több ágazatot átfogó nemzeti fellépés erősítése az antimikrobiális rezisztencia ellen, többek között a felügyelet erősítése, az antimikrobiális szerek körültekintő alkalmazása és az egészségügyi létesítményekben folytatott infekciókontroll révén.

Várostervezés és -építés

Középtávú prioritások

- A 2017 és 2020 közötti időszakra vonatkozó várostervezési és -építési törvénykönyv végrehajtása másodlagos jogszabályok (törvénytervezetek és kormányhatározatok) kidolgozása és elfogadása révén a „Moldova 2020 stratégiával” összhangban.
- A nemzeti, regionális és kerületi szintű területrendezési programok biztosítását szolgáló intézkedések, továbbá a települések főterveinek és fejlesztési terveinek biztosítása az integrált regionális fejlesztési politika előmozdítása érdekében.

Regionális fejlesztés

A Felek együttműködnek egymással a regionális fejlesztési politikák, továbbá az EU és a Moldovai Köztársaság közötti, regionális politikáról folytatott párbeszéd keretei között a Moldovai Köztársaság következő erőfeszítéseinek előmozdítása érdekében:

Rövid távú prioritások

- A Moldovai Köztársaság részvételének további növelése a Duna régióra vonatkozó uniós stratégiában annak érdekében, hogy az ország profitálhasson az uniós tagállamok részt vevő régióival folytatott tapasztalatcseréből és a bevált gyakorlatokból.
- Az intézményi szabályok javítása, valamint az ahhoz szükséges megfelelő kapacitások kiépítése nemzeti, regionális és helyi szinten, hogy az ország az összes idevágó, határokon átnyúló együttműködési programban részt vehessen.

- Az Európai Szomszédosági Támogatási Eszköz 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó, határokon átnyúló együttműködési programjaiban (a Románia és a Moldovai Köztársaság közötti közös operatív programban és a fekete-tengeri térségre vonatkozó közös operatív programban), illetve a Duna régióra vonatkozó transznacionális programban való részvétel megkezdése. A keleti partnerség Moldovai Köztársaság és Ukrajna közötti területi együttműködési programja végrehajtásának folytatása.

Középtávú prioritások

- A Moldovai Köztársaság 2016 és 2020 közötti időszakra vonatkozó regionális fejlesztési stratégiájának végrehajtása a „Moldova 2020” programmal összhangban, az ország teljes területén, az egész ország kiegyensúlyozottabb növekedésének elősegítése céljából.
- A Moldovai Köztársaság regionális fejlesztési stratégiájában meghatározott, a régiók tartós gazdasági növekedésének biztosítására irányuló célkitűzés részeként különösen a regionális gazdasági specializáció és innováció, a vállalkozói készség, továbbá a városközpontok versenyképességének és gazdasági fejlesztési potenciáljának növelése, továbbá a kutatási és innovációs stratégiák kidolgozásával kapcsolatos intelligens szakosodás előmozdítása.
- A nemzeti, regionális és helyi intézmények intézményi és operatív kapacitásának erősítése a regionális fejlesztés terén, ideértve a hatékony, többszintű kormányzati rendszer kifejlesztését és a feladatkörök világos megosztásának kidolgozására irányuló tevékenységet.
- Az érdekelt felek bevonásának fokozása helyi és regionális szinten, továbbá a regionális fejlesztésben részt vevő valamennyi fél közötti partnerség megszilárdítása.
- A Moldovai Köztársaság Duna régióra vonatkozó uniós stratégiában való részvételének fokozása annak érdekében, hogy az ország profitálhasson az uniós tagállamok részt vevő régióival folytatott, számos témakört – ideértve a társulási megállapodásban szereplő témaköröket – érintő tapasztalatcseréből és a bevált gyakorlatokból.

Halászati és tengerpolitika

A Felek együttműködnek az alábbiak érdekében:

Rövid távú prioritások

- Az integrált tengerügyi megközelítés előmozdítása nemzeti kapcsolattartó pont kinevezése, valamint a tengeri medencékhez kapcsolódó uniós kezdeményezésekben való részvétel révén a fekete-tengeri térségre vonatkozó együttműködés és projektfejlesztés közös érdekű területeinek azonosítása céljából.

Középtávú prioritások

- A fekete-tengeri halászat fenntarthatóvá tételére irányuló tevékenységek és együttműködés fokozása két-, illetve többoldalú keretek között egyaránt, összhangban az összes parti állam 2016. évi bukaresti nyilatkozatával, és a halászati gazdálkodás ökoszisztéma-alapú megközelítése alapján.
- A közigazgatási, tudományos és technikai együttműködés fokozása a halászati tevékenységek, továbbá a halászati termékek kereskedelmének és azok nyomon követhetősége monitoringjának és ellenőrzésének javítása érdekében, melynek célja a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni hatékony küzdelem.

2.7. Összeköttetés, energiahatékonyság, éghajlat-politika, környezetvédelem és polgári védelem

Energia

A Felek együttműködnek az energiabiztonság javításában a diverzifikáció és az energiahatékonyság fokozása, valamint a megújuló energia felhasználásának növelése révén. A közös cél továbbra is a versenyképes és átlátható energiapiac létrehozása a Moldovai Köztársaságban és annak teljes integrálása az EU energiapiacába.

Rövid távú prioritások

- Az ANRE függetlenségének erősítése, többek között az igazgatók kinevezési és elbocsátási eljárásainak depolitizálása, valamint független költségvetés-meghatározás révén. E célból a Moldovai Köztársaság – átlátható és inkluzív módon – új energiatörvényt fogad el és végrehajtja az Energiaközösség Titkársága által az ANRE vonatkozásában elvégzett felülvizsgálat keretében megfogalmazott összes ajánlást.

- A Moldovai Köztársaság energiapiacának az EU energiapiacába való integrálását célzó további lépések megtétele.
- A villamos energiáról szóló új törvény (a harmadik energiaügyi csomag) végrehajtása a jogszabályokban előírt szükséges intézkedések meghozatala, továbbá a szükséges másodlagos jogszabályok elfogadása révén.
- A Moldovai Köztársaság kötelezettségeinek és megállapodásainak maradéktalan végrehajtása, beleértve az IMF pénzügyi programjainak céljai keretében létrejötteket is, így például az Energiaközösség Titkársága által megfogalmazott ajánlások nyomán a korábbi díjkülönbözetek maradéktalan beszedése.
- A földgázról szóló új törvény (a harmadik energiaügyi csomag) végrehajtása.
- Az energiaágazaton belül felhalmozódott adósságok felszámolására irányuló tevékenységek folytatása az IMF idevágó ajánlásaival összhangban.
- Lépések megtétele a földgázpiac nagyobb mértékű megnyitása felé.
- A Moldovatransgas jogi szétválasztásának lezárása és teljes szétválasztásának előkészítése, szem előtt tartva az Energiaközösség Miniszteri Tanácsának a gázágazat szétválasztásának időzítésére vonatkozó határozatát.
- A Moldovai Köztársaság és Románia földgáz- és villamosenergia-hálózatai közötti összeköttetések javítására irányuló ütemterv végrehajtása. A piacra jutás, a piaci infrastruktúrák és a piacmegnyitás területére vonatkozó egyenértékű alapszabályok bevezetése egyenlő versenyfeltételeket fog biztosítani. Ez és az összeegyeztethető környezetvédelmi és biztonsági előírások elő fogják segíteni azt, hogy az EU és a Moldovai Köztársaság a jövőben jelentős volumenű villamosenergia- és földgázkereskedelmet folytathasson egymással.
- A Termoelectrica vállalat szerkezetátalakításának lezárása.
- A villamosenergia-ellátásra kiírt pályázati felhívások és szerződések átláthatóságának javítása és biztosítása.
- A megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló törvény alapján támogatási programok, közigazgatási szabályok és a megújuló energia szélesebb körű használatát ösztönző további intézkedések kidolgozása.
- A stratégiai olajtartalékokról szóló cselekvési terv megszövegezése és végrehajtása az Energiaközösség által előírt kötelezettségeknek megfelelően.
- Az épületek energiahatékonyására vonatkozó törvény összehangolása az uniós vívmányokkal, továbbá a középületeket és a háztartásokat célzó energiahatékonyági intézkedésekre irányuló megfelelő és átlátható támogatási mechanizmusok kialakítása.
- A villamosenergia- és a gázpiacokon a verseny növelését és az energiaforrások diverzifikációját szolgáló intézkedések azonosítása és végrehajtása, a szolgáltatók közötti megkülönböztetésmentesség biztosítása mellett.
- A földgázellátás biztonságáról szóló rendeletnek való megfeleléshez szükséges intézkedések meghozatala.

Középtávú prioritások

- A villamosenergia-, a gáz- és a távfűtési hálózatokban az átviteli, illetve szállítási és az elosztási veszteségek csökkentését szolgáló további lépések megtétele.
- A megújuló energiaforrások teljes bruttó energiafogyasztáson belüli részarányának 2020-ig 17 %-ra emelésére vonatkozó cselekvési terv elfogadása és végrehajtása.
- A 2012/27/EU irányelvnek megfelelő új energiahatékonyági törvény elfogadása, továbbá az energia- és egyéb erőforrás-fogyasztást jelölő címkézés kiterjesztése új termékekre.
- A verseny továbbfejlesztése a villamosenergia- és a gázpiacokon olyan likviditási szint elérése céljából, amely lehetővé teszi a szervezett versenypiacok fejlődését.
- A piaci viszonyok rendszeres időközönkénti értékelése alapján a piaci (verseny) alapú árképzési mechanizmusokra való fokozatos átálláshoz szükséges lépések és intézkedések azonosítása.
- A díjszabási módszertan javítása az átláthatóság és a költségmegtérülés biztosítása érdekében, az IMF és az Energiaközösség idevágó ajánlásaival összhangban.
- A Moldovagas és a Moldovatransgas teljes szétválasztása, valamint új belépési-kilépési díjak elfogadása a földgázágazatban.

- A kiszolgáltatók helyzetű fogyasztók szociális támogatását és védelmét erősítő intézkedések azonosítása és végrehajtása.
- Az energiahálózatok összekapcsolásának megvalósítása Romániával (és/vagy Ukrajnával), valamint a regionális piaci integrációra irányuló intézkedések meghozatala. A piacra jutás, a piaci infrastruktúrák és a piacmegnyitás területére vonatkozó egyenértékű alapszabályok bevezetése egyenlő versenyfeltételeket fog biztosítani. Ez és az összeegyeztethető környezetvédelmi és biztonsági előírások elő fogják segíteni azt, hogy az EU és a Moldovai Köztársaság a jövőben jelentős volumenű villamosenergia- és földgázkereskedelmet folytathasson egymással.
- A környezeti radiológiai adatok online cseréjének elindítása a Moldovai Köztársaság európai radiológiai adatcsereplatformhoz (EURDEP) való csatlakozásának előmozdítása révén.
- A 2030-ig tartó időszakot felölelő energiastratégia aktualizálása az új jogszabályi közelítések és az energiahálózatok összekapcsolása terén született eredmények tükrében.

Közlekedés

A Felek együttműködnek a társulási megállapodás mellékleteiben említett uniós jogszabályok további végrehajtásának biztosítása és a Moldovai Köztársaság e téren történő támogatása érdekében. Ez az együttműködés az alábbiakra terjed majd ki:

Rövid távú prioritások

- A vasúti ágazat reformprogramjának és szerkezetátalakítási programjának végrehajtása.
- A légi közlekedés területére vonatkozó uniós jogszabályok végrehajtására irányuló erőfeszítések fokozása a közös légtér létrehozásáról szóló, az EU és a Moldovai Köztársaság közötti megállapodás kínálta előnyök teljes körű kiaknázása érdekében.
- Szabad és tisztességes verseny biztosítása a légiközlekedési ágazatban, ezen belül is mindenekelőtt a repülőterhez való megkülönböztetésmentes hozzáférésről szóló rendelkezések befejezése a chişinău-i repülőterei koncesszióba, továbbá a tényleges verseny helyreállítása a földi kiszolgálási ágazatban.

Középtávú prioritások

- A 2013–2022-es időszakra vonatkozó, átfogó közlekedési és logisztikai stratégia végrehajtása.
- A közúti alap biztosítása és stabil finanszírozás garantálása a teljesítményalapú karbantartási szerződések (PBMK) teljesítéséhez.
- Az ahhoz szükséges reformok végrehajtása, hogy a Moldovai Köztársaság minél hamarabb lekerülhessen a párizsi egyetértési megállapodás feketelistájáról.
- Az infrastruktúra fejlesztése, mindenekelőtt a kiterjesztett TEN-T törzshálózat fejlesztését szolgáló további projektek előkészítése és megvalósítása révén, a TEN-T-vel foglalkozó, 2016-ban Rotterdamban megrendezett miniszteri találkozón elfogadottaknak megfelelően.
- A Moldovai Köztársaság által a vonatkozó uniós vívmányok átültetése terén elért eredmények alapján az uniós tagállamoknak mérlegelniük kell a közúti szállítási piac fokozatos megnyitásának lehetőségét.

Környezetvédelem

A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy – különösen az alábbi intézkedések révén – előkészítsék az uniós jog és a nemzetközi normák végrehajtását:

Rövid távú prioritások

- A környezetvédelmi intézményeket érintő közigazgatási reformok folytatásának biztosítása, továbbá megfelelő közigazgatási kapacitás kiépítése a társulási megállapodás környezetvédelmi fejezetének végrehajtása érdekében.
- Előrelépés a környezetvédelmi vívmányokhoz való közeledésben az ágazatra vonatkozó fő jogi keret, nevezetesen a levegő védelméről, a vegyi anyagokról, illetve az ipari kibocsátásokról (a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről) szóló törvény elfogadása révén.
- A stratégiai környezeti vizsgálatról, illetve a hulladékgazdálkodásról szóló törvény végrehajtása.
- A környezeti hatásvizsgálatok (KHV) és a stratégiai környezeti vizsgálatok (SKV) végrehajtási mechanizmusainak kidolgozása és elfogadása annak érdekében, hogy a környezetvédelmi megfontolásokat átfogó kérdésként más kulcsfontosságú szakpolitikai területeken is érvényre lehessen juttatni.

- A levegővédelemre, a vegyi anyagok kezelésére és a vízgazdálkodásra vonatkozó nemzeti stratégiák, programok és tervek kidolgozása és elfogadása.

Középtávú prioritások

- A szükséges végrehajtási jogszabályok elfogadása a környezetvédelem különböző alterületein, különösen a vízminőség és vízgazdálkodás, a hulladékgazdálkodás, a vegyi anyagok kezelése, a természetvédelem, a levegőminőség és ipari szennyezés területén, a társulási megállapodásban foglalt kötelezettségek teljesítése érdekében.
- A zöld gazdaság fejlesztésének előmozdítása a Moldovai Köztársaságban.
- A 2014 és 2023 közötti időszakra szóló környezeti stratégia, továbbá a vízellátásra és a megfelelő higiénés körülmények biztosítására, a hulladékgazdálkodásra és a biológia sokféleség megőrzésére vonatkozó nemzeti stratégiák végrehajtásának folytatása.
- A hulladékgazdálkodási törvény felülvizsgálata annak érdekében, hogy meg lehessen vizsgálni a környezetvédelmi rendelkezések szigorításának lehetőségét.

Éghajlat-politika

A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy megerősítsék az éghajlatváltozás területén folytatott párbeszédet és együttműködést az alábbi célokból:

Rövid távú prioritások

- A nemzeti vállalás teljesítésére vonatkozó ütemterv kidolgozásának folytatása.

Középtávú prioritások

- A Párizsi Megállapodás végrehajtásának megkezdése.
- A 2020-ig tartó időszakra vonatkozó, az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra irányuló új uniós stratégia és cselekvési terv végrehajtásának biztosítása.
- A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó, az alacsony üvegházhatásúgáz-kibocsátást támogató fejlesztési stratégia végrehajtásának megkezdése az ország tervezett nemzeti vállalására tekintettel.
- Az intézményközi és ágazatközi koordináció javítása, továbbá az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásnak és az éghajlatváltozás enyhítésének érvényesítése a szakpolitikákban és tervekben valamennyi szinten.
- A Moldovai Köztársaság jogszabályainak közelítése a társulási megállapodásban ismertetett alkalmazandó uniós jogi aktusokhoz és nemzetközi jogi eszközökhöz, a megállapodás XII. mellékletének megfelelően.
- A Moldovai Köztársaság éghajlat-politikai fellépésekre vonatkozó átláthatósági keretének javítása, elsősorban az éghajlat-politikák, az idevágó intézkedések és az üvegházhatásúgáz-kibocsátás nyomon követését és az azokról való jelentéstételt szolgáló robusztus nemzeti rendszeren keresztül, melynek alapját az uniós modell képezi.

Polgári védelem

A Felek együttműködnek az alábbiak érdekében:

Rövid távú prioritások

- A polgári védelem területén folytatott kétoldalú együttműködés megerősítésére irányuló intézkedések kidolgozása azzal a céllal, hogy a Moldovai Köztársaság eljárásai közeledjenek az uniós polgári védelmi mechanizmus eljárásaihoz.
- A befogadó nemzeti támogatásra vonatkozó uniós iránymutatások elfogadásának és végrehajtásának előmozdítása.
- A katasztrófareagálás, a katasztrófavédelmi készség és a katasztrófareagálás politikai vonatkozásaival kapcsolatos párbeszéd megkezdése – a bevált gyakorlatok cseréje, közös képzések, gyakorlatok, tanulmányi látogatások és műhelytalálkozók szervezése, valamint a valódi veszélyhelyzetekben végrehajtott műveletek és a gyakorlatok során szerzett tanulságok összefoglalása révén.

- A megelőzési tevékenységek kidolgozásának folytatása a lakosság és azon belül is különösen a fiatalok jelentős kockázatokkal kapcsolatos oktatása, képzése és tájékoztatása révén.

Középtávú prioritások

- Hatékony, napi 24 órás, megszakítás nélküli kommunikáció biztosítása, beleértve az EU-t és a Moldovai Köztársaságot, valamint az olyan harmadik országokat érintő nagyobb veszélyhelyzetekre vonatkozó korai figyelmeztetések és információk cseréjét, ahol a Felek egyike részt vesz a katasztrófareagálásban.
- Megfelelő esetben és a kellő erőforrások rendelkezésre állásának függvényében a kölcsönös segítségnyújtás elősegítése nagyobb veszélyhelyzetek esetén, különösen az uniós polgári védelmi mechanizmus révén.
- Előrelépés az egész országra kiterjedő katasztrófavédelmi kockázatértékelés és -feltérképezés kidolgozásában, valamint az elektronikus regionális kockázati térkép elkészítésének támogatása és a térkép hatékony nemzeti szintű felhasználásának biztosítása.
- A katasztrófakockázatokra és a gazdasági veszteségekre vonatkozó tudásalap javítása az adatok hozzáférhetősége és összeegyeztethetősége terén folytatott együttműködés erősítése révén.
- Az uniós vívmányok idevágó rendelkezéseivel és a bevált gyakorlatokkal összhangban az olyan ipari katasztrófák megelőzésére vonatkozó stratégiák javítása, amelyekben veszélyes anyagok is érintettek.
- Az együttműködés javítása, ami az Unió bevált gyakorlataira épülő, reziliensebb polgári védelmi és katasztrófa-kockázat-kezelési rendszert fog eredményezni a Moldovai Köztársaságban, és aminek az uniós polgári védelmi mechanizmussal való szorosabb együttműködés is a részét képezi.

2.8. Mobilitás és az emberek közötti kapcsolatok

Oktatás, képzés és ifjúság

A Felek együttműködnek az oktatási rendszer átfogó modernizálása és reformja érdekében, mely szem előtt tartja a fiatalok és az ország igényeit, méltányos a tanulókkal és hallgatókkal azok társadalmi és földrajzi háttérétől függetlenül, hatékony az erőforrás-felhasználás tekintetében és hozzájárul a társadalom oktatásba vetett bizalmához azáltal, hogy biztosítja a humán erőforrások megfelelő képzettségét és teljesítményét, valamint a képzési és az ifjúságpolitikai rendszerek jó minőségét a Moldovai Köztársaságban. Ez az együttműködés az alábbiakra terjed majd ki:

Rövid távú prioritások

- Az összes idevágó végrehajtási szabály elfogadási folyamatának lezárása annak érdekében, hogy ezáltal az oktatás valamennyi szintjén lehetővé váljon az új oktatási törvénykönyv teljes körű végrehajtása.
- Az Oktatási Minisztérium és az alárendelt szervek közigazgatási kapacitásának növelése.
- Az oktatási rendszer teljesítményének relevanciáját tükröző teljesítménymutató-rendszer létrehozása.
- A tanári alapképzés és a munkaerő-felvételi eljárások minőségének javítása, valamint az oktatási ágazaton belüli munkahelyek vonzóbbá tétele, többek között megfelelő szintű pénzbeli díjazás biztosítása révén.
- Az oktatási rendszer és a magánszektor közötti rendszerszintű együttműködés előmozdítása a munkaerő-piaci igények kielégítése érdekében.
- A szakképzési reform folytatása és megfelelő finanszírozása a 2013 és 2020 közötti időszakra szóló szakképzés-fejlesztési stratégia és az ahhoz kapcsolódó cselekvési terv célkitűzéseinek teljesítése és a munkaerő-piaci igényeknek való megfelelés érdekében.
- Az ágazati bizottságokra vonatkozó jogi keret elfogadása.
- Olyan közös tevékenységek és csereprogramok végrehajtása, amelyek a Moldovai Köztársaság bolognai folyamatban való tagsága keretében még jobban elősegítik az ország integrációját az európai felsőoktatási térségbe.
- A tudományos együttműködés, a kapacitásépítés, valamint a hallgatók és oktatók mobilitásának előmozdítása az Erasmus+ program, továbbá a kutatói mobilitás és képzés előmozdítása a Marie Skłodowska-Curie-cselekvések keretében.
- Az oktatási törvénykönyv VII. címének (Egész életen át tartó tanulás) maradéktalan végrehajtása a Munkaügyi Minisztériummal együttműködésben.

- Az érintett szereplők bevonásának előmozdítása az egész életen át tartó tanulás valamennyi formájába a folyamatos szakmai fejlődésük biztosítása céljából annak érdekében, hogy jobban megfeleljenek a munkaerő-piaci igényeknek.
- Az ifjúsági ágazat fejlesztésére vonatkozó nemzeti stratégia végrehajtása.
- A fiatalok és a fiatal munkavállalók iskolarendszeren kívüli oktatása terén a csereprogramok és az együttműködés javítása – többek között az uniós ifjúsági programok keretében –, a kultúrák közötti párbeszéd és a civil társadalom támogatásának eszközeként.

Középtávú prioritások

- A PISA-felmérésekben való folyamatos részvétel biztosítása.
- Az alapközü oktatást célzó reformok folytatása a tanárképzés minőségének javítása, a tantervek korszerűsítése és a teljesítményértékelés szélesebb körű használata érdekében.
- A korai iskolaelhagyók arányának csökkentése.
- Az oktatás összekapcsolása a kutatással és az innovációval, valamint a gazdasági és társadalmi környezettel.
- Az állami felsőoktatási intézmények modernizálására való törekvés, különösen a hálózatuk észszerűsítésével annak érdekében, hogy az intézmények vonzóbbá és versenyképesebbé váljanak, valamint a személyzetfelvétel irányításának nagyobb átláthatósága révén.
- Mindhárom ciklus (alapképzés, mesterképzés, doktorképzés) összes programja és valamennyi felsőoktatási intézmény esetében külső értékelés és akkreditáció végzése.
- A felnőttképzést nyújtók külső értékelése és akkreditációja.
- Az egész életen át tartó tanulás lehetőségeinek növelése.
- A szakképzés stratégiai megközelítésének megvalósítása és támogatása annak érdekében, hogy a Moldovai Köztársaság szakképzési rendszere összhangba kerüljön az EU szakképzési struktúráinak korszerűsítésével, amelyre a koppenhágai folyamat és annak eszközei keretében kerül sor.
- A szakképzési rendszer további megerősítése a 2013 és 2020 közötti időszakra szóló szakképzés-fejlesztési stratégiához kapcsolódó cselekvési terv teljes körű végrehajtása révén.

Kutatás és innováció

A Felek együttműködnek az alábbiak érdekében:

Rövid távú prioritások

- A kutatási jogszabály új módosításának elfogadása, amelynek alapját a Moldovai Köztársaság kutatási rendszerének a szakpolitika-támogató eszköz keretében elvégzett legutóbbi felülvizsgálata képezi, és amely összhangban áll az új oktatási törvénykönyvvel.
- Új struktúrák létrehozása, melyek kormányzati szinten koordinálják a kutatást és az innovációt.

Középtávú prioritások

- A Moldovai Köztársaság Európai Kutatási Térségbe (ERA) történő integrációjának előmozdítása.
- A Moldovai Köztársaság részvételének növelése a „Horizont 2020” keretprogramban.
- Előrelépés a 2020-ig tartó időszakra szóló kutatási és fejlesztési stratégiának, a 2013 és 2020 közötti időszakra szóló cselekvési tervnek és innovációs stratégiának, az „Innováció a versenyképesség szolgálatában” kezdeményezésnek, valamint azoknak az ajánlásoknak a végrehajtása terén, amelyek a „Horizont 2020” keretprogram szakpolitika-támogató eszköze keretében elvégzett szakértői értékelés során születtek.

- Az emberi, anyagi és intézményi erőforrások megerősítése a kutatási és innovációs kapacitások javítása érdekében.
- A Moldovai Köztársaság integrálása a nyitott tudomány európai programjába.

Kultúra, audiovizuális politika és média

Kultúra

A Felek együttműködnek az alábbiak érdekében:

Rövid távú prioritások

- A kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló, 2005. évi UNESCO-egyezmény végrehajtásának előmozdítása.
- A moldovai köztársasági kulturális és audiovizuális szolgáltatók uniós programokban – különösen a Kreatív Európa programban – való részvételének előmozdítása.

Középtávú prioritások

- A Moldovai Köztársaság inkluzív kulturális politikájának kidolgozására, valamint a kulturális és a természeti örökség megőrzésére és előmozdítására irányuló együttműködés.
- A kulturális vállalkozói szellem fejlesztéséhez és a kulturális szolgáltatások nyújtásához szükséges kapacitások erősítése a kulturális és kreatív ágazatokban (a kulturális örökség területét is beleértve).

Audiovizuális politika és média

A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy előkészítsék a társulási megállapodás mellékleteiben említett uniós jogszabályok végrehajtását. Ez az együttműködés a Moldovai Köztársaság alábbiak érdekében történő támogatására terjed ki:

Rövid távú prioritások

- A médiaszabályozó hatóságok/szervek kapacitásának és függetlenségének megerősítése, és ezen belül is mindenképp az Audiovizuális Koordinációs Tanács teljes függetlenségének megvalósítására irányuló tevékenység.
- A jogszabályok módosítása annak garantálása céljából, hogy a média számára biztosított, közforrásból származó pénzügyi támogatás kiosztására olyan szigorú és objektív kritériumok alapján kerüljön sor, amelyek az összes közszolgálati médiumra és műsorszolgáltatóra is alkalmazandók.
- Az Európai Bizottsággal együtt annak feltérképezése, hogy milyen lehetőségek kínálkoznak bizonyos olyan uniós programokban és az uniós ügynökségek bizonyos olyan tevékenységeiben való részvételre, amelyek elsősorban az európai szomszédságpolitika (ENP) országaira irányulnak.
- Az elfogadásra váró új audiovizuális törvénnyel és az európai előírásokkal összhangban álló új reklámtörvény kidolgozása az ágazaton belüli hatékony verseny biztosítása érdekében.

Középtávú prioritások

- A médiatulajdon koncentrációja jelentette probléma kezelése az idevágó uniós bevált gyakorlatoknak megfelelően.
- Az európai előírásoknak megfelelő audiovizuális jogszabály elfogadására irányuló tevékenységek. Véleménycsere az audiovizuális politikáról és az e téren alkalmazandó nemzetközi előírásokról. Együttműködés a rasszizmus és az idegengyűlölet elleni küzdelemben az audiovizuális ágazat és a média területén.

Az uniós ügynökségekben és programokban való részvétel

Középtávú prioritások

Az uniós programokban való részvételről szóló jegyzőkönyv végrehajtásának felülvizsgálata a Moldovai Köztársaság konkrét uniós programokban való tényleges részvétele alapján.

2.9. A nyilvánosság tájékoztatása és láthatóság

Rövid távú prioritások

- Megalapozott tájékoztatás biztosítása az EU és a Moldovai Köztársaság közötti társulási megállapodás hatásairól és a megállapodás keretében rendelkezésre álló lehetőségekről, különös tekintettel a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térségre.

A médiaorgánumokkal, a civil társadalommal és az üzleti világgal helyi, regionális és nemzeti szinten folytatott szoros együttműködés révén az összes uniós projekt és program, valamint ezek hatásai megfelelő láthatóságának a biztosítása.
